

«СУ БАСТАМАЛАРЫНЫҢ ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ ҚОРЫ

БЕКІТЕМІН

«Су бастамаларының орталығы» ҚҚ-ның
төрайымы _____ К.Балабекова

2017 ж «_____» _____.

**ШЕКАРААРАЛЫҚ ТҰРҒЫДАН ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ЖАСАЛАТЫН ӘСЕРДІ
БАҒАЛАУ ТУРАЛЫ КОНВЕНЦИЯНЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 2015-2016 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН
ҰЛТТЫҚ БАЯНДАМАСЫ**

Астана қ. 2017 жыл

КІРІСПЕ	3
1. Конвенция тараптары кеңесінің шешімдерін талдау	5
2.1. Қазақстан Республикасындағы экологиялық экспертизаны және қоршаған ортаға әсерін бағалау үшін нормативтік-құқықтық базаны талдау	22
2.2. Кемшіліктер мен ақауларды бағалау арқылы Конвенция талаптарына сәйкес келетін іс-шараларды жүзеге асыру процесі	27
2.3. Траншекаралық әсерлері бар объектілер Конвенцияның талаптарына сәйкес, бірақ Конвенцияның ережелеріне сәйкес тиісті рәсімге сәйкес емес қаралуы тиіс	33
2.4. Траншекаралық әсерлері бар объектілермен қоршаған ортаға қатысты мәселелер бойынша шешімдер қабылдау процесіне әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін азаматтардың хабардарлығы туралы ақпарат	37
3. 2014-2016 жылдарға арналған трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенцияны іске асыру жайлы баяндамаға арналған сауалнама (Қазақстан)	41

КІРІСПЕ

Траншекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы БҰҰ ЕЭК Конвенциясы 1991 жылы Эспо қаласында (Финляндия) қабылданды, 1997 жылы күшіне енді, ал қазіргі уақытта Конвенцияның тараптар қатарына 45 ел кіреді. ТМД елдерінен - Армения, Әзірбайжан, Беларусь, Украина, Молдова, Грузия, Орталық Азия елдерінен - Қазақстан және Қырғызстан. Қазақстан Республикасы 2001 жылғы 11 қаңтардағы Конвенцияны ратификациялады. Конвенция қоршаған ортаға әсерді бағалауға қатысты Тараптардың міндеттерін бастапқы кезеңдеріндегі жоспарларын белгілейді. Ол сондай-ақ қоршаған ортаға елеулі әсер етуі мүмкін барлық ірі жобаларға назар аудару және бір-бірімен кеңесу туралы жалпы мемлекеттердің міндеттемелерін қамтиды.

Қазақстанның трансшекаралық контексте ҚОӘБ туралы конвенцияна қосылуының басты себебі трансшекаралық су ағындары мен халықаралық көлдер мен жалпы қоршаған ортаны ластау сияқты трансшекаралық мәселелерді шешуінен туындады. Қазіргі уақытта, көрші елдердің салдарынан, Қырғызстан қоспағанда, трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенцияның қатысушылары болып табылмағандықтан, Қазақстанда ережелерді іс жүзінде қолдану қолжетімсіз болып табылады. Ұзақ мерзімді болжамда, Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі Негіздемелік Конвенцияға трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы хаттаманы ратификациялауына байланысты мұнай мен газды өндіру және тасымалдау үшін барлық өндірістік жобалар трансшекаралық контексте ҚОӘБ жататын болады.

ҚОӘБ туралы Конвенция Республикамыз үшін өте маңызды. Оған қосылуы Қазақстан Республикасының оның аумағында жүзеге асырылатын іс-қимылдардың салдарына жауапкершілігін жоғарылатады, сонымен қатар, ол жобалау сатысында, өзінің мүдделерін өз салдарының бастапқы кезеңінде қорғайды, бұл іске асыру процесінде барлық ықтимал әсерлерді қарастыруға мүмкіндік береді.

Трансшекаралық экологиялық проблемалар мемлекеттің тәуелсіздігі мәселелеріндегі шиеленістердің артуына ықпал етуі мүмкін. Трансшекаралық бағалаулар тараптар арасындағы кернеуді төмендетеді деп болжанады, себебі тұрғындар құзыретті көздерден қоршаған ортаға қатысты уақытылы ақпаратпен қамтамасыз етіледі, осылайша қауесеттерді таратуға жол бермейді.

Заңнамада және іс жүзіндегі айырмашылықтар нәтижесінде туындайтын ҚОӘБ туралы конвенцияны практикалық қолданудағы қиындықтар көрші елдер арасындағы ақпарат алмасуды кеңейту арқылы азайтылуы мүмкін. Жеке елдерде бағалауды сәтті

жүзеге асыру жоғары дәрежеде айқын рәсімді процедура мен трансшекаралық бағалауды жүзеге асыратын тұрақты жұмыс топтары арқылы айтарлықтай жеңілдетіледі.

Трансшекаралық бағалауға қатысатын және қоршаған ортаға әсерін бағалауға қатысатын елдер үшін заңнамалық база мен осы елдерде қабылданған практикалық әрекеттер арасындағы сәйкессіздіктерге байланысты қиындықтарды жеңудің практикалық тәсілі екі жақты немесе көп жақты келісімдер / шаралар болуы мүмкін.

1. Конвенция Тараптары кеңесінің шешімдерін талдау

Трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенция Тараптарының бірінші отырысы

Тараптар Конвенцияның бірінші кездесуі Осло (Норвегия) қаласында мамырдың 18-20, 1998 жылы өтті. Кездесу Тараптар Конвенциясына мынадай делегациялар қатысты - ЕЭК мүшелері: Австрия, Әзірбайжан, Албания, Армения, Беларусь, Бельгия, Болгария, Германия, Греция, Грузия, Дания, Ирландия, Исландия, Испания, Италия, Канада, Қазақстан, Қырғызстан, Латвия, Лихтенштейн, Литва, Люксембург, Мальта, Нидерланды, Норвегия, Польша, Португалия, Молдова Республикасы, Румыния, Ресей Федерациясы, Словакия, Словения, Испания, Ресей, Тәжікстан, Түркия, Түрікменстан, Өзбекстан, Украина, Финляндия, Франция, Хорватия, Чехия Республикасы, Швейцария, Швеция және Эстония.

Кездесуге сондай-ақ, Еуропалық өңірлік бюросының (ДДҰ/ЕВРО) және Атом энергиясы жөніндегі халықаралық ұйымның (МАГАТЭ) өкілдері және Біріккен Ұлттар Ұйымының қоршаған орта жөніндегі өкілі (ЮНЕП) қатысты. Сонымен қатар, мынадай үкіметтік емес ұйымдар қатысты: СВЕ жүйесі «Жер патрулі», Экологиялық жобалар орталығы (ЭЖО), Экология, Қоршаған ортаға әсерін бағалау Халықаралық қауымдастығы, аймақтық экологиялық орталығы (АЭО), және Биологиялық әртүрлілік туралы Конвенцияға хатшылығы.

КТК-1 күн тәртібіне келесі мәселелер кірді: Рәсім ережесі; Конвенцияны жүзеге асыру механизмі; Конвенцияға сәйкес байланыс пункттері; Хабарламаның нысаны; Қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы деректер базасын құру; Жұмыс жоспарын бекіту; Өтпелі экономикасы бар елдерге қаржылық қолдау көрсету; Тараптардың екінші кеңесіне дейінгі кезеңдегі бюджеттік және қаржылық шаралар; және Ослодағы министрлердің мәлімдемесі.

Рәсім Ережесі (I / 1 шешімі) КТК-1 бекітілді.

Конвенцияны жүзеге асыру механизмі (I / 2 шешімі) КТК-1 қабылданды. Қоршаған ортаға әсерін бағалау жөніндегі Жұмыс тобы деп аталатын көмекші орган Конвенцияны жүзеге асыруға жәрдемдесу және жұмыс жоспарын жүзеге асыруды ұйымдастыру үшін құрылуы тиіс деп шешілді.

1-қосымшада келтірілген Эспо Конвенциясының 3 бабына сәйкес жоспарланған іс әрекеттер үшін нақты рәсім белгіленеді және трансшекаралық әсер беруі мүмкін. Бұл

процедура, атап айтқанда, хабарламаның мазмұнын және алу туралы растауын, сондай-ақ мүдделі Тараптардың арасында тиісті ақпарат алмасуды қамтиды. Осыған байланысты КТК-1 байланыс нүктелерінің тізімін құруға шешім қабылдады (I / 3 шешімі).

Хабарлама нысанын (I / 4 шешімі) КТК-1 мақұлдады. Аталған нысанды Канададан келген делегация дайындағанын атап өткен жөн, оған жасалған жұмыс үшін алғыс білдірілді. Тараптар осы нысанды Конвенцияның 3-бабына сәйкес хабарламаны жіберген кезде мүмкіндігінше пайдалануға ұсынылады.

Конвенцияның қамқорлығымен Трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы деректер базасын құру туралы шешім қабылданды (I / 5 шешімі), ол КТК-1 және КТК-2 арасындағы сынақ кезеңінде Конвенцияны қолдануды қолдайтын болады.

Жұмыс жоспары (I / 6 шешімі) 1998 жылдан 2000 жылға дейін мақұлданды. Жұмыс жоспарына 1998-2000 жыл аралығындағы екіжылдық шолу жобасын әзірлеу сияқты мәселелер кірістірілді, Жұмыс жоспары (I / 6 шешімі) 1998 жылдан 2000 жылға дейін мақұлданды. Жұмыс жоспарына 1998-2000 жыл аралығындағы екіжылдық шолу жобасын әзірлеу сияқты мәселелер кірістірілді,

КТК-I I / 7 шешіміне сәйкес, Тараптар мұндай іс-шараларға қатыса алмайтын кейбір өтпелі экономикасы бар елдердің қатысуын жеңілдету қажеттілігін түсінді.

Жоспарда көзделген іс-шараларды жүзеге асыру үшін Тараптардың екінші отырысына дейін (I / 8 шешімі) бюджет және қаржы шаралары мақұлданды.

Сондай-ақ, Тараптар Конвенцияның бірінші отырысында министрлердің мәлімдемесі қабылданды.

Өздерінің мәлімдемесінде министрлер БҰҰ ЕЭК елдеріне трансшекаралық контексте ҚОӘБ туралы конвенцияға қосылуға, екіжақты және көпжақты келісімдерді әзірлеуге және Конвенцияның ережелерін іске асыру үшін өңірлік деңгейдегі іс-шараларды әзірлеуге шақырды, Министрлерге БҰҰ ЕЭК туралы ақпаратқа қолжетімділігіне қоғамның қоршаған ортаға қатысты мәселелерде әділеттілікке қолжетімділігіне қол жеткізуге және шешімдер қабылдауына қатысуға ұсынды.

Трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерді бағалау туралы Тараптар Конвенциясының екінші кеңесі

Болгария Республикасының София қаласында 2001 жылғы 26-27 ақпанда Болгария Үкіметінің шақыруымен Трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Тараптар Конвенциясының екінші кеңесі өтті.

Кездесуге Конвенцияның келесі Тараптары мен ЕЭК мүшелері қатысты: Австрия, Әзербайджан, Албания, Армения, Бельгия, бұрынғы Югославия Республикасы, Македония, Венгрия, Германия, Греция, Дания, Ирландия, Испания, Италия, Канада, Қырғызстан, Латвия, Литва, Лихтенштейн, Люксембург, Мальта, Нидерланды, Норвегия, Польша, Португалия, Молдова Республикасы, Ресей Федерациясы, Румыния, Словакия, Словения, Біріккен Корольдік, Тәжікстан, Түркия, Өзбекстан, Финляндия, Франция, Хорватия, Чех Республикасы, Швейцария, Швеция, Эстония және Еуропалық қоғамдастық.

Келесі халықаралық ұйымдар ұсынылды: Біріккен Ұлттар Ұйымының қоршаған орта жөніндегі бағдарламасы (ЮНЕП), Біріккен Ұлттар Ұйымының Шөлейттенуге қарсы күрес туралы конвенциясының хатшылығы және Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының Еуропалық өңірлік бюросы (ДДҰ / ЕВРО). Сондай-ақ Еуропалық қайта құру және даму банкінің (ЕҚДБ) өкілі қатысты. Келесі үкіметтік емес ұйымдар ұсынылған: Экоterra, Халықаралық әсерді бағалау ассоциациясы (ХЭБА) және Орталық және Шығыс Еуропа аймақтық экологиялық орталығы (АЭО).

II / 1 шешіміне сәйкес «Трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы конвенция бойынша екі жақты және көп жақты ынтымақтастық туралы» құжат қабылданды. Бұл құжат Конвенцияның 8-бабында түсіндірілгендей, екі жақты және көп жақты келісімдерді немесе уағдаластықтарды дайындау кезінде қажетті маңызды нұсқаулықтарды қамтиды.

ССК-2 II / 1 шешіміне сәйкес трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенцияны практикалық қолдану туралы құжат қабылдады. Бұл құжат 31 мамыр - 1 маусым 1999 жылғы Хельсинкиде өткен Семинар қатысушылары ұсынған жағдайлардың негізінде жүргізілген зерттеудің жалпы талдауының нәтижелерін қамтиды. Оған 27 елдің 44 өкілі қатысты. Ол сондай-ақ Эспо конвенциясының нақты баптарын қарастырады. Алынған нәтижелер қабылданған конвенцияның орындалуын практикалық қолдануды одан әрі жетілдіру қажеттілігі туралы куәландырады.

КТК-2, II / 3 шешіміне сәйкес, трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалауға тиімді қоғамдық жұртшылықтың қатысуы үшін басшылық қағидаттары жобаларын дайындауға Ресей Федерациясы қол жеткізген жетістіктерін атап өтті. Осы

жобаның дамуына БҰҰ ЕЭК аймағының сарапшылары, ҰЕҰ өкілдері және өтпелі экономикасы бар елдер өкілдері қатысты. Осы басшылықтың негізгі мақсаты Конвенцияның ережелеріне сәйкес трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерді бағалауда құзыретті мемлекеттік органдарға көмектесу болып табылады. Осы Нұсқаулықтар ұлттық ережелерді, сондай-ақ Конвенцияға сәйкес екі жақты және көп жақты келісімдерді әзірлеу үшін пайдаланылуы мүмкін.

КТК-2 осы міндеттемелерді толық көлемде орындауда (II / 4 шешім) Тараптар Конвенцияның өз міндеттемелерін орындалуына шолу жасау үшін Іске асыру комитетін құрды. Сондай-ақ Комитеттің құрылымы мен функциялары, жұртшылықтың қатысуын ескере отырып, Тараптардың үшінші кеңесінде қарастырылатын болады. КТК-2 бір кезеңге арналған Іске асыру комитетіне Канада, Нидерланды, Молдова Республикасы және Біріккен Корольдік делегациясын сайлады. Армения, бұрынғы Югославия Македония Республикасы, Словакия және Финляндия делегациялары екі мерзімге сайланды. Біріккен Корольдік осы саладағы жетекші ел болғандықтан, Алистайр Макглон мырза төраға болып сайланды.

II / 5 шешіміне сәйкес, ҚОӘБ саласындағы соңғы оқиғалар мен басқа да конвенцияларға сілтеме жасалатын құжат бекітілді. Бұл құжат біздің Конвенцияға қол қойылған сәттен бастап қоршаған ортаға әсерді бағалауды жалғастырды және Конвенцияның басқа да жалпы элементтері бар ЕЭК конвенциялары, өйткені қоршаған ортаға әсерді бағалау - бұл мәселе.

КТК-2 II / 6 шешімі бойынша трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы негіздеме Тараптардың үшінші кеңесіне дейін Конвенцияның аясында жұмыс істейтін болады деп шешті. Бұл база кеңінен қолдануға ашық және БҰҰ ЕЭК үш ресми тіліне аударылатын болады.

II / 7 шешімінің жобасын таныстыру барысында Швейцария делегациясы Тараптардың және Тараптар емес арасындағы өзара іс-қимылдың Конвенцияның тиімді жүзеге асырылуына ықпал ететіндігін атап өтті. Осыған байланысты ол желі жүйесін бекітуді ұсынды. Ол сондай-ақ Польша делегациясын осы жүйені деректер базасына қосу бойынша атқарған жұмыстары үшін алғысын білдірді. КТК-2 қоршаған ортаға әсерді бағалау туралы деректер базасына қосылған желілік жүйе II / 7 шешімін қабылдады.

КТК-2, Конвенцияны ратификациялауды және субөңірде қолдануды ынталандыру қажеттілігін сезіне отырып, субөңірлік ынтымақтастықты нығайту жөнінде ұсынымдар қабылдады (II / 8 шешімі). Бұл ұсыныстарды осы Конвенцияның тараптары болып табылмайтын Тараптар және ұйымдар, сондай-ақ өтпелі экономикасы бар елдер қолдануы мүмкін.

КТК-2 II / 9 шешіміне сәйкес «Еуропа үшін қоршаған орта» Бесінші Министрлер конференциясы (Киев, Украина, мамыр, 2003 ж.) Шеңберінде оны стратегиялық экологиялық бағалау туралы хаттаманы дайындау үшін Арнайы жұмыс тобын құрды. СЭО хаттамасы экологиялық мәселелерді кешенді интеграциялау үшін маңызды болады және ҚОӘБ туралы конвенцияның тиісті ережелерін толықтырады.

Конвенцияның тиімділігін арттыру мақсатында КТК-2 Конвенцияны қайта қарау қажеттігі туралы II / 10 шешімді қабылдады. Осыған байланысты, оны іске асыру барысында жинақталған тәжірибеге және ұлттық және халықаралық деңгейлерде қоршаған ортаға әсерді бағалау саласындағы соңғы оқиғаларға, сондай-ақ ЕЭК шеңберінде басқа да экологиялық конвенцияларға негізделген Конвенцияны жан-жақты шолуды жүзеге асыратын Мақсатты топ бекітілді. Сонымен қатар, Мақсатты топтың мандаты - ықтимал түзетулерге түзетулер мен ұсыныстарды қоса алғанда, оларды негіздеу қажет болатын салаларды анықтау.

КТК-2 2001-2003 жылдарға арналған жұмыс жоспарын бекітті (II / 11 шешімі), онда Конвенцияны жүзеге асыру барысын шолу, есеп беру жүйесі, басқа ЕЭК конвенцияларымен ынтымақтастықты нығайту, екі жақты немесе көп жақты келісімдерде жақсы тәжірибе туралы нұсқаулар, қоршаған ортаны бағалау, субаймақтық ынтымақтастық, қоршаған ортаға әсерді бағалау туралы деректер базасы, Конвенцияға түзетулер, трансшекаралық контексте жұртшылықтың қатысуы бекітілді.

II / 12 шешімі барлық делегациялардың кең ауқымды қатысуының маңыздылығын және осыған байланысты кейбір елдердің өтпелі экономикасы бар елдердің қатысуын жеңілдету қажеттігін атап өтті. Сонымен қатар, КТК-2 кеңестер шеңберінде Конвенцияның қатысу үшін біржолғы үшін өтпелі елдерге көмек көрсету қорының ресурстарын болған жағдайда, беруге хатшылық сұраған: мынадай әр елдің бір үкіметтері тағайындалған сарапшы: Албания, Болгария, Босния және Герцеговина, Македония бұрынғы югославская Республикасы, Румыния, және барлық ТМД елдері.

КТК-2 II / 11 шешімімен бекітілген Жұмыс жоспарын іске асыру, Конвенция бойынша кездесулер өткізу және хатшылық қызметтеріне байланысты шығыстарды жабу мақсатында Конвенцияның үшінші отырысына дейін (II / 13 шешімі) дейін бюджетті бекітті. Сонымен қатар, КТК-2 Конвенцияның Тараптары Кеңесі бекіткеннен кейін басқа БҰҰ ЕЭК елдерінің Конвенцияның қатысушысы болуына мүмкіндік беру үшін Конвенцияға бірінші түзету енгізді (II / 14 шешімі). Ақырында, КТК-2-нің қорытынды құжаты София министрлерінің мәлімдемесін қабылдау болып табылады.

Трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенция Тараптарының үшінші кеңесі

Хорватия Үкіметінің шақыруымен 2004 жылғы 1-4 маусымда Хорватияның Кавтат қаласында Трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенцияның (ҚОӘБ) Тараптарының үшінші кездесуі өтті. Ол стратегиялық экологиялық бағалау (СЭБ) туралы хаттамаға қол қойған мемлекеттердің алғашқы отырысын қамтиды.

Жиналыс екі сегменттерінің және ортақ жоғары деңгейлі сегментінде тұрды. Екі ортақ сегменттер(алдын ала күн тәртібінің 1, 2 және 6-11 пункттері қаралған (ECE / MP.EIA / 5)) 2004 жылдың 1-4 маусымында өткізілді және ішінара СЭБ хаттамасына қол қойған мемлекеттердің бірінші жиналысын ұсынды. Жоғары деңгейдегі сегменті маусымның 3, 2004 жылы өтті. Ол ресми ашылу рәсімі, пікірталас енгізілген және Cavtat декларациясының қабылдаумен аяқталды. Шығыс Еуропа, Кавказ және Орталық Азия (жеке елдерде SEA Хаттаманы жүзеге асыру үшін әлеуетін қажеттіліктеріне - ҚОӘБ және СЭБ тәжірибе және әлеуетін нығайту, және екінші - 2 маусым, 2004, екі параллель ұйымдастырылған азаматтық қоғам оқиғалардың, бір күні таңертең ШЕКОА). Үшінші отырысында жасаған Баяндамалар, сөз сөйлеулер және мәлімдемелер, Конвенцияны сайтында қарастыруға болады:<http://www.unepce.org/env/eia>.

КТК-3 Тараптар ұсынған ақпаратқа негізделген Конвенцияның орындалу барысын қарауды жүзеге асыру туралы шолу III / 1 шешімін қабылдады. Бірінші сараптама Конвенцияның күшті екендігін көрсетті, атап айтқанда екіжақты келісімдердің негізі ретінде трансшекаралық консультациялардың ыңғайлы негізін, сондай-ақ оның ережелерін қолдануды кеңейтеді. Сондай-ақ, шолуда кемшіліктер мен Конвенцияны неғұрлым тиімді жүзеге асыру үшін одан әрі күш-жігерді қажет ететін салалар анықталды. Бала асырап алу туралы ұсынылған шешім барлық Тараптар Конвенцияның жүзеге асырылуын одан әрі нығайтуға және осы міндетті орындау арқылы бірқатар практикалық шараларды көрсетуге тиіс екендігін көрсетеді. Шешім сондай-ақ оны жүзеге асырудың екінші талабын қарастырады.

Біріккен Корольдіктің делегациясы Тараптардың сәйкестікті қарау туралы III / 2 шешімінің жобасын ұсынды, онда Тараптар Конвенцияның өздерінің орындалуына қатысты мәселелерді іске асыру жөніндегі Комитетке ұсынуға шақырылады. Шешім сондай-ақ Тараптардың екінші және үшінші кеңестерінің арасындағы кезеңде оның жұмысын ескере отырып, Комитеттің құрылымы мен функцияларын өзгертуді көздейді. Тараптардың кеңесі сәйкестікті қарау туралы III / 2 шешімді қабылдады.

Румыния делегациясы, БҰҰ ЕЭК басқа да табиғат қорғау конвенцияларымен ынтымақтастықты нығайту бойынша семинар өткізу үшін өкілдік ететін, осы тақырып бойынша III / 3 шешімінің жобасын ұсынды, онда ҚОӘБ жөніндегі Жұмыс тобы осы салада одан әрі жұмыс істеу мәселелерін анықтау үшін шақырылды БҰҰ ЕЭК конвенциялары. КТК-3 БҰҰ ЕЭК басқа да конвенцияларымен ынтымақтастықты нығайту туралы III / 3 шешімін бекітті.

Финляндия делегациясы жетекші елдерді жақсы тәжірибе басшылығының, сондай-ақ екіжақты және көпжақты келісімдерді әзірлеуде III / 4 шешімінің жобасын ұсынды. Нұсқаулық Конвенцияны жүзеге асыру үшін режимді одан әрі нығайтуға арналған құралдар сияқты келісімдерді пайдалануды ынталандыру үшін жасалды. Г - н Штефан Рути кеңес өткізді, бұл Австрия, Германия, Лихтенштейн және Швейцария бірлесіп әзірледі нұсқаулықты неміс тілінде. КТК-3 III / 4 шешімді орынды практикалық нұсқаулар, сондай-ақ екіжақты және көпжақты келісімдер туралы мақұлдады.

Аймақтық ынтымақтастықты нығайту туралы III / 5 шешімдерінің жобасын енгізу, Польша делегациясы осы саладағы жетекші елдердің атынан осы бағыттағы келісімнің ратификациялау және Конвенцияны іс жүзінде қолдану процесіне қатысушы емес мемлекеттер арасындағы ынтымақтастықты кеңейтуге бағытталғанын атап өтті. Шешім, сондай-ақ субөңірлік ынтымақтастықты III / 9 шешуде сипатталғандай, жұмыс жоспарындағы қызмет ретінде қосуды ұсынады. КТК-5 субөңірлік ынтымақтастықты нығайту туралы III / 5 шешімін бекітті.

Болгария делегациясы Конвенцияның III / 6 шешімінің жобасын трансшекаралық контексте ҚОӘБ туралы ақпаратпен алмасу туралы конвенция веб-сайтының негізінде ақпарат алмасу механизмін құруды көздейтін жобаны ұсынды, осылайша Конвенцияны жүзеге асыруға қатысатын барлық қатысушылар осы ақпаратқа қол жеткізе алды. КТК-6 трансшекаралық контексте ҚОӘБ туралы ақпарат алмасу туралы III / 6 шешімін бекітті.

Хорватия делегациясы Конвенцияны қолдануды одан әрі күшейту мақсатында Эспо конвенциясына екінші түзету туралы III / 7 шешім жобасын ұсынды. Түзету трансшекаралық ҚОӘБ өткізу үшін «ауқымды анықтау» рәсімдерін енгізеді, Конвенцияға I Қосымшаны қайта қарауды және кеңейтуді көздейді және оны қолданудың құқықтық негізін жақсартатын Конвенцияға бірқатар түсіндірулер енгізеді. Хатшылық шешімнің мәтініне бірнеше редакциядағы түзетулер туралы, сондай-ақ 14-бис жаңа 14-бис бойынша сәйкестікті шолу бойынша түсініктемелерді ұсынды. Бұл ұсынысты барлық делегациялар қарсы алды. КТК-7 жоғарыда аталған түзетулермен Конвенцияға екінші түзету туралы III / 7 шешімін бекітті.

Ресей Федерациясының делегациясы осы мәселе бойынша жетекші ел ретінде трансшекаралық контексте ҚОӘБ-ға қоғамдық қатысуға қатысты басшылықтың III / 8 шешімінің жобасын ұсынды. Ол осы іс-әрекеттегі қолдау үшін Италия мен Ұлыбританияға ризашылығын білдірді. ЭКОТЕРРА ұйымының өкілі басшылық туралы толығырақ айтып берді. Басшылық құзыретті мемлекеттік органдардың трансшекаралық контексте ҚОӘБ жүргізуде тиімді қоғамдық жұртшылықты ұйымдастыруға жәрдемдесуге, сондай-ақ оның жүзеге асырылуына және тиімділігіне мониторинг жүргізуіне арналған. КТК-3 трансшекаралық контексте ҚОӘБ-ға жұртшылықтың қатысуы туралы нұсқаулық туралы III / 8 шешімін бекітті.

ҚОӘБ бойынша Жұмыс тобының төрағасы Стефан Рухни мырза Тараптардың төртінші кеңесіне дейінгі кезеңге арналған жұмыс жоспарын бекіту туралы шешімінің жобасын қайта қаралған III / 9 енгізді. Ол оның негізгі ерекшеліктері атап өтті: Конвенцияны жүзеге асыруға және оны сақтауға баса назар аудару, өткен кезеңде дәлелденген құралдарды пайдалануды кеңейту туралы (мысалы, субаймақтық ынтымақтастық және Шығыс Еуропа, Кавказ және Орталық Азия елдеріндегі әлеуетті арттыру), сондай-ақ Хаттамаға және оның күшіне енуіне дайындыққа қатысты әлеуетті құру туралы. КТК-3 Тараптардың төртінші кеңесіне дейінгі кезеңге арналған жұмыс жоспарын бекіту туралы III / 9 шешімін қабылдады.

Рухни мырза, сондай-ақ, жұмыс жоспарында көрсетілген іс-шараларды жүзеге асыру үшін қажетті қаржылық және адам ресурстарын қоса алғанда, Тараптар мемлекеттерінің төртінші кеңесіне дейінгі кезеңге арналған бюджет және қаржы келісімдері туралы III / 10 шешімдерінің жобасын ұсынды және осы іс-шаралардың қаржыландыру көлемін көрсете отырып, олардың басымдықтары көрсетті. Шешім сондай-ақ тұрақты және болжамды қаржыландыруды қамтамасыз етуге арналған ортақ жүйені енгізуді көздейді. Рухни мырза шешім жобасына енгізілген өзгерістерді талқылау қорытындылары бойынша бұрынғы 2 (b) тармағында талқыланғаннан кейін, КТК-3 Тараптардың төртінші кеңесіне дейінгі мерзімге арналған бюджеттік және қаржылық келісімдер туралы III / 10 шешімін бекітті.

Болгария делегациясы барлық елдердің кең ауқымды қатысуының маңыздылығын мойындайтын және өкілдіктер мен сарапшыларға қаржылық көмек көрсету критерийлерін анықтайтын өтпелі экономикасы бар елдердің өкілдеріне, ҰЕҰ-ға және БҰҰ ЕЭК аймағынан тыс елдерге қаржылық қолдау туралы шешімнің жобасын ұсынды. КТК-3 өтпелі экономикасы бар елдердің өкілдеріне, ҰЕҰ-мен және БҰҰ ЕЭК аймағынан тыс елдерге қаржылық көмек туралы III / 11 шешімін бекітті.

СЭБ хаттамаға қол отырысында талқылау қорытындысы бойынша, Тараптардың отырысы Тараптардың қолданыстағы ретінде Кеңестер Конвенция Тараптарының бірінші кеңесінің III / 12 шешімін қабылдады.

Хорватия делегациясы Цавтат декларациясының қайта қаралған жобасын ұсынды. КТК-3 Цавтат Декларациясын қабылдады.

Цавтат декларациясының маңызды сәттерінің бірі Тараптар БҰҰ ЕЭК құрамына кірмейтін барлық БҰҰ ЕЭК мүшелерін, сондай-ақ, БҰҰ ЕЭК құрамына кірмейтін мемлекеттерді СЭБ хаттамасын ратификациялауға және оған күшіне енгеннен кейін қосылуға шақырады.

Траншекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенция Тараптарының төртінші кеңесі

2008 жылғы 19-21 мамыр аралығында Румыния Үкіметінің шақыруымен Бухарестегі Парламент сарайында Траншекаралық контексте (ЭСПО, 1991) қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенция Тараптарының (ҚОӘБ) төртінші кездесуі өтті.

КТК-4 шешімі IV / 1 «Іске асырудың екінші шолуы» құжатын қабылдады. Бұл құжат 2003 жылдың ортасынан бастап 2005 жылдың соңына дейін Эспо Конвенциясы елдерінің жүзеге асыруы туралы сұраққа жауап береді. Осы құжаттың бірінші бөлімі Конвенцияны ұсынады, шолудың мандат пен міндеттерін, сауалнамаға жауаптардың жай-күйі туралы есептерді береді және алынған жауаптарды қарағаннан кейін айқын болған Конвенцияның күшті және әлсіз жақтарын анықтайды. Екінші бөлім сауалнаманың жауаптарын жинақтайды.

КТК-4 сәйкестікті қарау туралы IV / 2 шешім қабылдады. Украина Конвенция бойынша өзінің міндеттемелерін сәйкес келмейді, бұл шын мәнінде қатысты жүзеге асыру жөніндегі комитетінің нәтижелерін бекіту шешіміне сәйкес, атап айтқанда, 2,3,4,5 және 6 баптарында. КТК-4 Украина үкіметіне 2008 жылғы 31 қазанда күшіне енетін Украинаның үкіметіне ескерту жасайды, егер Украина Үкіметі жұмысын тоқтатпаса, 2008 жылғы 28 желтоқсанда Дунай-Дара теңізі навигациялық каналын Дунай Дельта украин секторындағы жобаны жүзеге асыру туралы соңғы шешімді жокқа шығармаса және Конвенцияның тиісті ережелерін сақтау жөнінде шаралар қабылдамайды. Іске асыру комитетінің қорытындылары бойынша, Армения заңнамасы Конвенцияның міндеттемелерін толық орындамайтындығына сәйкес келмеді. Осыған байланысты, жұмыс жоспары Арменияға қолдау көрсету туралы қажетті құжаттарды әзірлеуге техникалық көмек көрсету арқылы жүзеге асырылады. Бұл техникалық көмекті Іске асыру

комитеті тағайындайтын және Конференция бюджетінен қаржыландырылатын консультант қамтамасыз етеді.

КТК-4 IV / 3 шешімі бойынша анықтамалық рәсімін қабылдады. Осы шешімге сәйкес КТК-4 Хатшылық мүдделі Тараптар сұраған жағдайда Конвенцияға IV қосымшаның ережелеріне сәйкес құрылған кез-келген сауалнама комиссиясының жұмысын қолдауға тиіс деп шешеді. КТК-4 сонымен қатар, Бюроға Конгресс Мақсатты қорынан 20 000 АҚШ долларына дейін қаражат жұмсауға рұқсат берді, ол мүдделі тараптар осы мақсатта құрылған барлық қорларды жабуға арналған қаражаттың жеткілікті қаражатын аудару үшін сұрау салуды іске асыруға мүмкіндік беру үшін пайдаланылуы мүмкін тергеу комиссиясының болжамды шығындары.

IV / 4 шешіміне сәйкес, субөңірлік ынтымақтастықтың субөңірдегі тұрақты ақпарат алмасуға және Конвенцияның практикалық қолданылуын жақсартуға жәрдемдесетінін мойындайды, сондай-ақ екіжақты және көп жақты келісімдер Конвенцияны тиімді жүзеге асыруға ықпал ететінін мойындайды. Осыған байланысты аймақтық ынтымақтастықты нығайту жөніндегі жұмыс Жұмыс жоспарына енгізілген.

КТК-4 IV/5 шешіміне сәйкес Шығыс Еуропа, Кавказ және Орталық Азия елдеріндегі әлеуетін арттыру туралы, Шығыс Еуропа, Кавказ және Орталық Азия елдерінде жұмыс жоспарында одан әрі әлеуетті құру жөніндегі іс-шараларды қамтуды ұсынады.

IV / 6 шешімі бойынша Жұмыс жоспарында жақсы тәжірибе алмасу бойынша қосымша семинарларды қамтуы тиіс деп ұсынды.

КТК-4 IV / 7 шешім Конвенция мен оның Хаттамасын Конвенцияның Тараптарының бесінші кеңесіне дейінгі кезеңге арналған Жұмыс жоспарын мақұлдады. Бұл жұмыс жоспары Конвенцияны сақтау және оны жүзеге асыру сияқты қызмет түрлерін қамтиды; аймақтық ынтымақтастық пен әлеуетті нығайту мақсатында Тараптардың және басқа да субъектілердің, соның ішінде БҰҰ ЕЭК аймағынан тыс елдердің байланыстарын нығайту; озық тәжірибелермен алмасу; Шешімді ратификациялау және СЭБ бойынша Хаттаманы қолдануды ынталандыру жөніндегі шаралар.

КТК-4 IV / 8 шешімді орындау үшін жұмыс жоспарын жүзеге асыру мақсатында Тараптардың бесінші кеңесіне дейінгі мерзімге бюджет және қаржы келісімдерін бекітті. Ақыр соңында, ҚОӘБ бойынша жұмыс тобының Төрағасы өтпелі экономикасы бар елдердің өкілдеріне, ҮЕҰ және БҰҰ ЕЭК аймағынан тыс елдерге қаржылық көмек туралы шешім жобасын ұсынды. КТК-4 өтпелі экономикасы бар елдердің өкілдеріне қаржылық көмек туралы IV / 9 шешім қабылдады.

Трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенция Тараптарының бесінші кеңесі

2011 жылғы 20-23 маусымда Женевада трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы конвенцияның (Эспо конвенциясы) Тараптары Кеңесінің бесінші сессиясы өтті. Конвенцияға Тараптардың Кеңестің бірінші сессиясына сәйкес Конвенцияға стратегиялық экологиялық бағалау туралы Хаттама Тараптарының кеңесі ретінде әрекет ететін болды.

Хаттама Тараптарының Кеңесі (ТК / ТК) ретінде жұмыс істейтін Конвенцияның Тараптарының кеңесі және Конвенция Тараптарының кеңесі сессия кезеңінде бірлескен және жеке кездесулер өткізді.

КТК-5 рәсім ережесінің 7 ережесін өзгерту туралы V / 1 шешімін қабылдады, онда:

«3. 1 және 2-тармақтар белгілі бір жиналыстың күн тәртібіндегі бір немесе бірнеше нақты мәселе бойынша нақты кеңесте немесе талқылауға бақылаушы ретінде қатысуға шақырылған зерттеушілерге, коммерциялық фирмаларға, әзірлеушілерге, кеңесшілерге және басқа да коммерциялық ұйымдарға *mutatismutandis* қолданылады».

«Конвенцияның 14-бабын түсіндіру туралы» V / 2 шешіміне сәйкес, Тараптар 14-баптың 4-тармағының «осы Тараптардың кем дегенде төрттен үшінші» сөйлемін түсіндіруге келісті, себебі бұл сөз тіркесі Тараптар болып табылатын Тараптардың кемінде төрттен үш осы түзету кезінде.

КТК-5 V / 3 шешіміне сәйкес «іске асырудың үшінші шолу» қабылданды. Сондай-ақ, КТК-5 шешіміне сәйкес, үшінші қарауға тұжырымдар қабылдайды: а) хабарлама және әкімшілік мәселелер жөніндегі үйлестіру орталығы үшін байланыс нүктелерінің тиісті рөлдеріне Тараптардың нақты өзара түсіністің болмауына; б) I қосымшаға қамтылған Конвенцияның, қамтылатын қызметінің тізімі толық Тараптардың бірқатар көрініс емес, бұл қорытынды; Тараптар «қоғамдық» анықтау с) Тараптарда жиі «жұртшылықтың» анықтамасы болмауы; d) Тараптардың 3-баптың 8-тармағында және 4-бабының 2-тармағында көзделгендей, жұртшылықтың қатысуы үшін мүмкіндіктер беру туралы түсініксіздігі мүдделі Тараптарға жүктеледі; e) 5-баптың 4-бабының 2-тармағында көзделген консультациялардан басқа трансшекаралық консультацияларды көздейтін түсініксіздік; f) жобаны талдаудан кейін тәжірибе болмауы (7-бап); г) екі жақты және көп жақты келісімдер немесе басқа уағдаластықтар қажеттілігі мынадай аспектілері елдердің арасындағы айырмашылық реттеу үшін, атап айтқанда, әлі де бар деп қорытынды: ескертусіз мазмұны; тіл; терминдер; ескертусіз немесе хабарлама қажеттігі туралы

келіспеген жағдайда жауап ұсынбаған жағдайда рәсімдері; түрлі терминдерді түсіндіру; және жобаны талдаудан кейін орындау талаптары;

КТК-5 V / 4 «сақталуын қарау туралы» шешімін бекітті. Бұл шешім Әзірбайжанға қатысты ағымдағы кеңес, Арменияда қайта қаралған заңнаманың күтілетін қабылдау және оның алдағы сессияларында комитетінің қарауына Әзербайжан мен Литва өзінде бастамашы өкілдіктерінің күтілетін түбіртек көрсетеді. Сондай-ақ, ол салдарынан Украина Дунай құрылысының жобасын екі фазалардың толық шешім IV / 2 10-тармағына сәйкес міндеттемелерін орындамаған, Дунай Дельта украин бөлігінде Қара теңіз, ескерту ККК бағытталған Украина Үкіметі атына -4 өз күшін сақтайды.

V / 5-V / 10 шешімдері Конвенцияның Тараптарының Кеңесі (КТК-5) және Хаттама Тараптарының Кеңесі ретінде әрекет ететін Конвенция Тараптарының Кеңесі (ТК / ТК-1)

V / 5 шешімі Конвенция мен Хаттаманың орындалуына жәрдемдесу және олардың бірлескен жұмыс жоспарын жүзеге асыруды ұйымдастыру үшін Қоршаған ортаға әсерді бағалау және Стратегиялық экологиялық сараптама жөніндегі Жұмыс тобы деп аталатын қосалқы орган құрды. Осыған байланысты ССК-2 шешімімен бекітілген Қоршаған ортаға әсерді бағалау жөніндегі жұмыс тобы таратылды.

КТК-5 және ТК / ТК-1 бірлескен шешімі V / 6 шешімімен IV / 2 шешіміне IV қосымшада баяндалған Іске асыру комитетінің жұмыс тәртібі хаттамаға mutatis mutandis қолданылады және өзгертілген болса, жалғастырады деп шешті, егер Конвенцияның Тараптарының Кеңесі Хаттама Тараптарының Кеңесі ретінде әрекет ететін өзгеше шешім қабылдаса. Алайда, егер Іске асыру комитеті Конвенцияның сақталуына қатысты мәселелерді қарайтын болса, онда ол Конвенцияның Тараптарынан тұрады және егер Іске асыру комитеті хаттамаға сәйкестік мәселелерін қараса, ол тек қана Хаттаманың Тараптарынан;

КТК-5 және ТК / ТК-1 бірлескен V / 7 шешімінің орындалуын есепке алу және шолу бойынша, 2010-2012 жж. кезеңінде Жұмыс тобының қарауына Конвенция мен Хаттаманың орындалуы туралы сауалнама дайындау үшін Іске асыру комитетіне ағымдағы сауалнамаға түзету енгізуді сұрады қоршаған ортаға әсерді бағалау және стратегиялық экологиялық бағалау және кейінгі хатшылықты тарату және параллельді Интернет сауалнамаға айналу.

КТК-5 және ТК / ТК-1 біріккен V/8 шешіміне сәйкес БҰҰ ЕЭК құрамына кірмейтін, БҰҰ ЕЭК құрамына кірмейтін БҰҰ-ға мүше мемлекеттер Конвенцияны және СЭБ хаттамасына қосылуы мүмкін механизмін бекітті.

КТК-5 және ТК / ТК-1 бірлескен шешім V / 9, Конвенцияның Тараптары Кеңесінің алтыншы сессиясына дейін және Хаттама Тараптарының Кеңесі ретінде әрекет ететін Конвенция Тараптары Кеңесінің екінші отырысына дейін жұмыс жоспарын мақұлдады.

V / 10 бірлескен шешімі бойынша КТК-5 және ТК / ТК-1 Конвенцияның Тараптары Кеңесінің алтыншы сессиясына дейін және осы Хаттаманың Тараптары кеңесі ретінде әрекет ететін Конвенция Тараптары Кеңесінің екінші отырысына дейінгі кезеңде Конвенция мен оның Хаттамасын қабылдады.

Траншекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенция Тараптарының алтыншы кеңесі

2014 жылғы 2-5 маусымда Женевада трансшекаралық контексте (Эспо конвенциясы) қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенция Тараптарының Кеңесінің алтыншы сессиясы өтті. Ол Стратегиялық экологиялық бағалау туралы Хаттамаға (СЭО бойынша Хаттама) Тараптардың кеңесі ретінде жұмыс істейтін Конвенцияның Тараптарының Кеңесінің екінші сессиясымен бірге өткізілді.

Хаттаманың Тараптарының Кеңесі (ТК / ТК-2) ретінде әрекет ететін Конвенцияның Тараптарының Кеңесі (КТК-6) және Конвенция Тараптарының Кеңесі сессия кезеңінде бірлескен және жеке жиналыстар өткізді.

КТК - 6 VI / 1 шешіміне сәйкес, Конвенцияны жүзеге асырудың төртінші шолуын қабылдады. Сондай-ақ, КТК-6 шешіміне сәйкес, төртінші қарауға тұжырымдар назарға қабылдайды: мысалы, «шұғыл», «ескере» және «ақылға қонымды қол жетімді» деп, ұлттық заңнамада а) жиі болмаған Конвенцияда пайдаланылатын бірнеше терминдер анықтамалары; б), 8-бапта, 3-тармағына және «мүдделі тараптардың» 4-бабының 2-тармағына сәйкес екі жұртшылықтың қатысуы үшін мүмкіндіктерді қамтамасыз ету үшін жауапты болып табылады, бұл кейбір Тараптар емес тану; с) бұл мақаланы 5 мойындамауы 4-баптың 2-тармағында аталған басқа да қарағанда, трансшекаралық консультациялар үшін қамтамасыз етеді; оның мазмұны қандай болуы тиіс, сондай-ақ «түпкілікті шешім» (6-бап) анықтау және түсіндіру d) жиі болмауы; е) жобадан кейінгі талдауда тәжірибенің жоқтығы (7-бап); f) Тараптардың арасындағы хабарламаның мазмұны бойынша айырмашылықтарды реттеуге бағытталған екі жақты және көп жақты келісімдерге немесе басқа да уағдаластықтарға қажетті қажеттілік; тіл; уақытша шеңберлер; хабарламаға жауап болмаған жағдайда немесе хабарлама туралы қажеттілік туралы келісім болмаған жағдайда қалай әрекет ету туралы мәселе; түрлі терминдерді түсіндіру («тиісті есептік», «дереу», «негізді түрде қол жетімді» және т.б.); және жобадан

кейінгі талдау талаптары; g) Тараптар хабарламаға қатысты байланыс пунктінің тиісті функциялары мен әкімшілік мәселелер бойынша үйлестірушінің нақты түсінігі жоқ; h) ұлттық және аймақтық деңгейлердегі құзыретті органдар, қоршаған ортаға әсерін бағалау, азаматтық қоғам, инвесторлар мен ғылыми және білім беру қоғамдастығының өкілдері үшін сарапшылар мен тәжірибешілердің конвенциялық міндеттемелерін іске асыруда хабардарлықты арттыру және әлеуетін нығайту қажеттілігінің жалғасуы;

КТК-6 VI / 2 шешіміне сәйкес, «Конвенцияның орындалуын есепке алу және шолу» қабылданды. Бұл шешім оны іске асыру жөніндегі Комитеттің жұмысы туралы есепті бекітті. Украинаға қатысты КТК-6 Еуропалық Одақтың атқарушы комитетінің отызыншы сессиясында қабылданған шешімді мақұлдады, бұл Украина қандай да бір қадамдарға карамастан, өз міндеттемелерін V / 4 шешімінің 24-тармағын орындамады. Бұдан басқа, КТК-6 Украина Үкіметінің КТК-4-де шығарылған ескертуі, Украина Үкіметінің 2013 жылғы 27 шілдедегі № 187 қаулысына сәйкес қабылданған Іс-шаралар жоспары сияқты, Украинаның үкіметінің соңғы қарастырудан кейінгі соңғы шешімдері жылы, Конвенция бойынша өз міндеттемелерін одан әрі бұзғанын көрсете алады.

Комитет қорытындыларына сәйкес Комитеттің тұжырымдамасына сәйкес Іске асыру комитеті мен Конвенция хатшылығының қолдауымен бұрынғы межсессионалды кезеңде дайындалған Конвенцияны жүзеге асыруға арналған қайта қаралған заң жобасын қабылдауда Армения Үкіметі жасаған прогресін оң бағалау қажет (шешім V / 4, 27-28 тармақтар). КТК-6 Армения Үкіметіне қабылдау үшін жоспарланған заңнама Конвенцияға және СЭБ туралы хаттамаға сәйкес келуін және ұлттық деңгейде жұртшылықтың қатысу тәртібінің Орхусс Конвенциясының 6-бабында белгіленген ең төменгі талаптарға сәйкес жүзеге асырылатынын ұсынды. Конвенцияны жүзеге асыру үшін Армения қабылдаған заңнаманың нәтижелері бойынша КТК-6 Іске асыру комитетіне КТК-7-ге есеп беруді сұрады.

Румыния Үкіметі мен Украина Үкіметі 6-баптың 14-тармағына және V / 4 шешімінің 30-тармағына сәйкес Конвенцияның 8-бабында көрсетілген Конвенцияның ережелерін қолдануды әрі қарай жалғастыруға жәрдемдесу мақсатында екіжақты келісімді немесе басқа келісімді дайындауға жәрдемдесу мақсатында өздерінің ынтымақтастығын нығайтады.

VI / 3-VI / 5 шешімдері Конвенцияның Тараптарының кеңесі (КТК-6) және Хаттама Тараптарының кеңесі ретінде әрекет ететін Конвенция Тараптарының кеңесі (ТК / ТК-2)

КТК-6 және ТК/ТК-2 VI / 3-II / 3 бірлескен шешімімен Конвенцияның Тараптары Кеңесінің жетінші сессиясына дейін және осы Хаттаманың Тараптары кеңесі ретінде

әрекет ететін Конвенция Тараптарының Кеңесінің үшінші отырысына дейін жұмыс жоспарын бекітті. бекітілген жұмыс жоспарына сәйкес Конвенцияға және СЭБ Хаттамасы, субөңірлік ынтымақтастықты және әлеуетін мемлекет, оның ішінде Тараптардың және басқа да қатысушы мүдделі тараптардың арасындағы байланыстарды нығайту үшін жүзеге асыру үшін іс-шаралар жүзеге асыру жоспарланып отыр, онда ең үздік тәжірибе БҰҰ ЕЭК шекара алмасу тыс орналасқан жәрдемдесу ратификациялау және СЭБ хаттамасын қолдану туралы.

КТК-6 және ТК/ТК-2 VI / 4-II / 4 бірлескен шешімі бойынша Конвенцияның Тараптарының Кеңестің бесінші сессиясынан бастап бюджет және қаржы келісімдері туралы Хатшылықтың есебін растады. Осы Хатшылықта Словения 2014 жылы 3 000 АҚШ доллары көлемінде өзінің жарна төлегенін атап өтті. Бұдан басқа, Швейцария қазіргі сессия үшін қонақжайлылықты қамту үшін қосымша үлес қосты. ССК-6 және МОР / МОР-2 мөлшерінде 8 000 швейцар франк сомасына жеткізілді. франк. Хатшылық Конвенцияның операциялық резервіне есептелетін шамамен 123 000 АҚШ доллары көлеміндегі кіріс туралы хабарлады. КТК-6 және ТК / ТК-2 Конвенцияның сенім қорын пайдаланудан қанағаттанғандықтарын білдірді.

Сондай-ақ, КТК-6 және ТК/ТК-2 VI / 4-II / 4 бірлескен шешіміне сәйкес Конвенцияның Тараптары Кеңесінің жетінші сессиясына дейінгі және осы Хаттаманың Тараптары Кеңесі ретінде әрекет ететін Тараптар Конференциясының үшінші отырысына дейінгі кезеңде Конвенцияның бюджетін және оның Хаттамасын қабылдады. Нәтижесінде жалпы бюджет 1100 мың АҚШ долларын құрайды.

КТК-6 және ТК/ТК-2 VI / 5-II / 5 шешімі бойынша ЕЭК аймағынан тыс елдерге Конвенция мен Хаттаманың Тараптары ретінде мүмкіндігінше тезірек қосылуға тілек білдірді.

Төраға VI / 6 шешімдерінің жобасын әртүрлі тілдерде Конвенцияның түпнұсқалық мәтіндерін, оның ішінде қосымша мәтінді Конвенцияға енгізілген түзетулер тізбесін қамтитын қосымшаны қоса, 2014 жылдың қаңтарында Бюросымен келісілген келісу туралы ұсынды. Бұдан басқа, хатшылық Біріккен Ұлттар Ұйымының тілдік қызметі үшін Конвенцияға ұсынылған түзетулерді орыс тілінде ұсынуға ұсыныстарды қамтитын қағазды ұсынды. Беларусь делегациясы сондай-ақ орыс тіліндегі мәтінге екі қосымша түзету енгізу қажеттігін атап өтті. КТК-6 шешімі жобасының қайта қаралған нұсқасын қабылдады, ол жоғары деңгейлі сегментте қарауға жіберіледі.

КТК-6 хатшылық түзетілгеннен кейін Конвенцияның қайта қаралған мәтінін жариялауға және II / 4 шешімі бойынша қабылданған Конвенцияға түзетулерді қабылдауға шешім қабылдады.

Атом энергиясы жөніндегі қызметтің арнайы проблемалары бар екенін ескере отырып, КТК-6 VI / 7 шешіміне сәйкес, ядролық энергетика саласындағы конвенцияны практикалық қолдануда елдерге көмек көрсету бойынша жақсы тәжірибе ұсынымдарын мойындайды. Осыған байланысты КТК-6 конвенцияны ядролық энергетика қызметіне қатысты Конвенцияның қолданылуын қолдау үшін оң тәжірибе туралы ұсынымдар беру арқылы Консультацияны іске асыру жөніндегі жұмыс жоспарына енгізуді ұсынды.

КТК-6 VI / 8 шешіміне сәйкес Шығыс Еуропа, Кавказ және Орталық Азия елдеріндегі Мемлекеттік экологиялық сараптамада Конвенция мен қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы келісімдікті жетілдіру бойынша жалпы басшылық қағидаттарын бекітеді және осы нұсқаулықтардың мазмұнын Конвенцияны жүзеге асыру мен қолдану кезінде ескеруді ұсынады .

2. Қазақстан Республикасындағы экологиялық экспертизаны және қоршаған ортаға әсерін бағалау үшін нормативтік-құқықтық базаны талдау

Республикадағы қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды пайдалану саласындағы заңнаманың құқықтық негізі азаматтардың қолайлы өміріне және денсаулығына құқықтарын қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасының Конституциясы болып табылады. Қолайлы ортаны қорғау еліміздің жалпы міндеттерінің бірі ретінде танылады.

Қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды пайдалану саласындағы қоғамдық қатынастар мәселелері 2007 жылы қабылданған Экологиялық кодекспен реттеледі. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің негізгі ережелері «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы», «Радиациялық қауіпсіздік туралы», «Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы», «Жануарлар дүниесін қорғау, пайдалану және өсіру туралы» Қазақстан Республикасының Жер, орман, су кодекстерімен және заңдарымен әзірленді және толықтырылды.

Экологиялық кодекске сәйкес, мемлекетте қоршаған ортаға әсерді бағалау және қоршаған ортаға әсерді бағалау туралы нормативтік құжаттар әзірленді және қолданыста болды:

Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің 2007 жылғы 28 маусымдағы № 204-п бұйрығымен бекітілген «Жоспарланған жоспарлау, жобалау алдындағы және жобалық құжаттаманы әзірлеу кезінде жоспарланған экономикалық және өзге де қызметтің қоршаған ортаға әсерін бағалау жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы», Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі 2016 жылғы 17 маусымдағы № 253 бұйрығымен бекітілді.

Қоршаған ортаға әсерін бағалау және жоспарланған шаруашылық және өзге де қызмет бойынша шешімдерді қабылдау тәртібіне қатысты экологиялық ақпаратқа қол жеткізу ережелері Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2007 жылғы 25 шілдедегі № 238-П бұйрығымен бекітілген.

Қоршаған ортаны қорғау және су ресурстары министрінің 2014 жылғы 12 маусымдағы № 221-Ө бұйрығы «Қоршаған ортаны қорғау саласындағы белгілі бір әдістемелік құжаттарды бекіту туралы».

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің 2015 жылғы 23 сәуірдегі № 301 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі ұсынатын қоршаған ортаны қорғауға арналған мемлекеттік қызметтер стандарттары:

1) «Қоршаған ортаны қорғау саласындағы жұмыстарды орындауға және көрсетілетін қызметті жүзеге асыруға лицензия беру» мемлекеттік қызмет стандарты;

2) «Қазақстан Республикасының аумағына Кеден одағына кірмейтін елдерден әкелінетін және Қазақстан Республикасының аумағынан озон қабатын бұзатын заттар мен олардың өнімдерін осы елдерге экспорттау үшін лицензия беру» мемлекеттік қызмет стандарты;

3) «Озон қабатын бұзатын заттарды пайдаланатын жұмыстарды өндіруге рұқсат беру, озонды бұзатын заттарды қамтитын жабдықты жөндеу, монтаждау, қызмет көрсету» мемлекеттік қызмет стандарты;

4) «I санат объектілеріне экологиялық рұқсаттар беру» мемлекеттік қызмет стандарты;

5) «I санаттағы объектілер үшін мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысын беру» мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандарты;

6) «II, III және IV санаттағы объектілер үшін қоршаған ортаға эмиссияларға рұқсат беру» мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандарты;

7) «II, III және IV санаттағы мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысын беру» мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандарты.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2015 жылғы 16 ақпандағы бұйрығымен бекітілген «Мемлекеттік экологиялық сараптаманы жүргізу ережелері».

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 21 маусымдағы № 260 бұйрығымен Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2007 жылғы 7 мамырдағы №135-П бұйрығымен бекітілген «Қоғамдық тыңдаулар өткізу ережесіне» өзгерістер енгізілді.

Президент міндетін атқарушы Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 8 желтоқсандағы № 520 бұйрығына Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2009 жылғы 23 шілдедегі № 143-Ө «Мемлекеттік экологиялық сараптама объектілерін бөлу туралы және қоршаған ортаға эмиссияларға рұқсат беру туралы» бұйрығымен қоршаған ортаны қорғау саласындағы және оның аумақтық бөлімшелерінің өкілдері қатысты.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2016 жылғы 27 сәуірдегі № 178 бұйрығымен Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2012 жылғы 27 наурыздағы № 78-п бұйрығына «Аймақтарды дамытудың жоспарлары мен бағдарламаларын үйлестіру ережесін бекіту туралы», «Аймақтардың жергілікті атқарушы органдары үшін стратегиялық жоспарлар, , Қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен бекітілгенге дейін"».

ҚОӘБ қоршаған ортаны және басқа да салдардың нұсқаларын, әкімшілік және экономикалық шешімдерді анықтау, қоршаған ортаны жақсарту бойынша ұсыныстарды

әзірлеу, табиғи экологиялық жүйелер мен қоршаған ортаны ластаудың (ҚОӘБ бойынша нұсқаулық) жойылуын, бұзылуын, зақымдануын және сарқылуын болдырмау мақсатында жүзеге асырылады.

Экологиялық кодекстің 37-бабы ҚОӘБ үш кезеңін анықтайды:

1) IV санаттағы объектілерді қоспағанда, алдын ала қоршаған ортаға әсерді бағалау (1-кезең);

2) Қоршаған ортаға әсерді бағалау - ҚОӘБ, IV санаттағы объектілерді қоспағанда, жобаны іске асырудың ықтимал салдарын немесе экономикалық және басқа қызметті одан әрі жүзеге асыруды, альтернативті нұсқаларды негіздеуді және экологиялық менеджмент жоспарын (бағдарламаны) толық және жан-жақты талдау мақсатында жүзеге асырады;

3) «Қоршаған ортаны қорғау» бөлімі - ҚОҚБ, IV санаттағы объектілерді қоспағанда, қоршаған ортаға қолайсыз әсердің алдын алу бойынша техникалық шешімдерді қамтитын, жұмыс жобасының бөлігі (3 кезең).

Экологиялық кодекс бағалаудың маңыздылығы мен толықтығына қарай ҚОӘБ объектілерін 4 санатқа бөледі:

- I санат өндірістік объектілердің санитарлық классификациясы бойынша I және II қауіпті сыныптарға байланысты қызметті, сондай-ақ жалпыға ортақ пайдаланылмайтын пайдалы қазбаларды барлау мен өндіруді қамтиды.
- II санат өндірістік объектілерді санитарлық сыныптауға, сондай-ақ жалпы пайдалы қазбаларды өндіруге, орман пайдаланудың барлық түрлеріне және арнайы суды пайдалануға байланысты қауіптіліктің үшінші сыныпқа байланысты қызмет түрлерін қамтиды.
- III санат өндірістік объектілердің санитарлық классификациясы бойынша қауіптіліктің 4-ші класына байланысты қызмет түрлерін қамтиды.
- IV санат өндірістік объектілердің санитариялық жіктемесіне сәйкес қауіптіліктің 5-сыныпқа байланысты қызмет түрлерін қамтиды.

Мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысын шығаратын органның талаптарын, рәсімдерін, қажетті құжаттардың тізбесін, әкімшілік әрекеттердің (рәсімдердің) келісімділігі мен өзара әрекеттесуінің сипаттамасы, сондай-ақ органның байланыс деректері мемлекеттік қызмет көрсету регламентінде қарастырылған: «I санат үшін мемлекеттік экологиялық сараптамалық қорытынды беру», «II, III, IV санаттағы объектілер үшін мемлекеттік экологиялық сараптамаға қорытынды беру».

I санатты объектілерге арналған мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысын Экологиялық реттеу және бақылау комитеті және оның аумақтық бөлімшелері жүзеге асырады. Санаттың II, III, IV санаттары үшін облыстардың, Астана

және Алматы қалаларының әкімдіктерінің табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды басқару бөлімдері қамтамасыз етеді.

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіндегі СЕБ элементтері 36-баптың 2-тармағында көзделеді, «Зиянды бағалау нәтижелерін алдын-ала жоспарланған, жобаланған, жобалау алдындағы және жобалау құжаттамасының бөлігі».

Мемлекеттік экологиялық сараптама объектілеріне 47-баптың 1-тармағы:

- Қазақстан Республикасының НҚА жобалары, қоршаған ортаға теріс әсер етуі мүмкін нормативтік-техникалық және оқу-әдістемелік құжаттар;
- қалалар мен аумақтарды дамытудың, оның ішінде арнайы экономикалық аймақтардың және шаруашылық қызметтің ерекше режимі бар аумақтардың бас жоспарларын жобалау;

ҚР НҚА 47-бабының 3-тармағына сәйкес, орталық мемлекеттік органдар әзірлеген ҚО-ға теріс әсер етуі мүмкін І-ші санатқа жататын нормативтік-техникалық және оқу-әдістемелік құжаттар.

Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен келісілгенге дейін аумақтарды дамыту жөніндегі жоспарлар мен бағдарламаларды, жергілікті атқарушы органдардың стратегиялық жоспарларын келісу ережесіне сәйкес, егер болашақта ЖАО-ның стратегиялық және бағдарламалық құжаттары келісілсе, қоршаған ортаға әсерді бағалауды жүргізу, қоршаған ортаны қорғау бөлімдері қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен келісілуі тиіс.

ЖАО стратегиялық және бағдарламалық құжаттарының экологиялық бөлімдері аймақтың экологиялық жағдайын жақсарту үшін жоспарланған қызметтің параметрлеріне, таңдап алынған басым бағыттар бойынша күш-жігерді шоғырландырудың негізіне, қоршаған ортаға өзгерістерді болжау мен бағалауға, сондай-ақ әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды есепке ала отырып, аймақтағы қазіргі экологиялық мәселелерді ескере отырып, жоспарланған іс-шараларды жүзеге асырудағы экономикалық жағдайлар. Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі Қазақстан Республикасының аумағында қоршаған ортаның жай-күйіне әсер ететін қызметті негіздеу жөніндегі құжаттарды әзірлеу кезінде басшылыққа алынуы тиіс негізгі принциптерді көрсетеді. Экологиялық кодексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы, ҚОӘБ әсерінің мақсаттарын анықтайтын қоршаған ортаға әсерін бағалау нұсқалары, басқарудың және экономикалық шешімдердің экологиялық және басқа да әсерлерін анықтау, қоршаған ортаны жақсарту бойынша ұсыныстарды әзірлеу, бұзылудың алдын алу, табиғи экожүйелер мен табиғи ресурстардың тозуы, зақымдануы мен сарқылуы.

2.2. Кемшіліктер мен ақауларды бағалау арқылы Конвенция талаптарына сәйкес келетін іс-шараларды жүзеге асыру процесі

Қазақстан жоспарланып отырған қызметтің нәтижесінде маңызды трансшекаралық әсерді болдырмау, сондай-ақ қоршаған ортаға әсерді азайту және бақылау үшін барлық тиісті және тиімді шараларды қабылдайды. Қажетті заңдық, әкімшілік немесе жоспарлы іс-қимылдың өзге де шараларын қабылдайды, олар елеулі түрде қолайсыз трансшекаралық әсер етуі мүмкін. ҚОӘБ рәсімдері жұртшылықтың қатысуы мен ҚОӘБ құжаттамасын дайындау мүмкіндігін қамтамасыз ету үшін құрылған.

Титул бойынша (Конвенцияда көрсетілген) міндеттемелер бойынша - Қазақстан жеткілікті әлеуетке ие. Дегенмен, міндеттемелерді іс жүзінде іске асыру іске асыру құралдарымен толық қамтамасыз етілмеген және жалпы ұлттық әлеуетті одан әрі кеңейтуді талап етеді.

Тараптардың шешімдерінде міндеттемелерді іске асырудың мүмкіндігі ешқандай егжей-тегжейлі мәні жоқ, өйткені әдеттегідей, Конвенцияның Тараптары міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті мүмкіндігі болуы тиіс деп есептеледі.

Трансшекаралық контексте ҚОӘБ әлеуеті ұлттық ҚОӘБ процедураларына және экологиялық сараптамаға негізделген. Сонымен бірге әлеуетті осы рәсімдер шеңберінде ғана емес, сонымен бірге әлдеқайда кеңірек қарау керек. Міндеттемелерді сақтаудың кейінгі кезеңдерінде, мысалы - экологиялық жағдайды дамыту туралы болжамдарды әзірлеу немесе Конвенцияның талаптарының бірі болып табылатын жобаларды талдаудан кейін орындау, қоршаған ортаны басқарудың басқа сегменттерін қамтитын мүмкіндіктердің кеңеюі кеңейтіледі.

Еуропалық басқару жүйесіндегі трансшекаралық мәселелерді (барлық трансшекаралық конвенциялардың генезисі туындаған) дамытудың ықпалы Қазақстан, Қытай Халық Республикасы немесе Ресей Федерациясы секілді ірі мемлекеттер тәжірибесінен әлдеқайда жоғары екенін ұмытпаған жөн. Бұл айырмашылық географиялық факторларға байланысты: Еуропадағы өзен бассейндері мемлекеттердің шекаралары - мемлекет үшін айтарлықтай аумақ бар елдерге қарағанда көп. Бұл дәлел назарға алынуы керек, өйткені халықаралық келісімнің міндеттемелері олардың сақталуына қатысты құралдарға инвестициялар үшін жеткілікті уәждеме жасамайды.

Екіншіден, әлеуетті кеңінен қарастыра отырып, ұлттық деңгейде табиғатты қорғау іс-шараларын жүзеге асырудың практикалық құралдары бірінші орынға ие болады, өйткені халықаралық міндеттемелерді орындау қабілеті ұлттық басқарудың табиғи әлеуетінің жалғасы болып табылады. Және, әрине, ҚОӘБ және экологиялық сараптаманың тар сегменті бойынша ғана емес, сондай-ақ құралдардың кең ауқымы. Бұл

тұрғыда - ұлттық - басқару жүйесін дамыту шығындарын ынталандыру халықаралық жариялау міндеттемелерін орындау қажеттілігінен әлдеқайда жоғары.

БҰҰ ЕЭК конвенциялары (ҚОӘБ туралы конвенцияны қоса алғанда) еуропалық экологиялық заңнамаға негізделіп, ол 1980-ші жылдардың соңында дамыды. Оларды дамыту үшін ынталандыру, ең алдымен халықаралық қауіпсіздік факторы ретінде, бұл конвенцияларға Еуропалық Одақтың жетекші елдерінің біртұтас, жүйелі және интегралдық заңнамасының сегменттері кірді.

Іске асырудың барабар құралдарына ие, осы елдердің Конвенцияларының міндеттерін рәсімдік және тәжірибелік деңгейде сақтауы бар елдер үшін ешқандай проблемалар жоқ. Конвенциялар ТМД елдеріне кіру үшін ұсынылған кезде, олардың кейбір принципті ережелерінде ЕО елдерінің заңнамаларынан елеулі айырмашылығы бар, бұл елдер еуропалық сарапшылардың қосылуы кезінде еуропалық сарапшылардың қолдауымен рәсімдік міндеттемелерді талдап, оларды жүзеге асыру үшін қолайлы деп тапты және Конвенцияға қосылды. Сонымен бірге, талдаудан тыс, Конвенцияның міндеттемелерін орындау үшін жарамсыз болып табылады.

Шекарааралық контексте ҚОӘБ туралы конвенцияның міндеттемелерін орындау жөніндегі талаптарға қатысты Қазақстан Республикасының заңнамасы мен Еуропалық Одақтың заңнамасы арасындағы айырмашылық судың (ж"не кеңірек қарауда)-әуе бассейндері ластануының аймақтық басқару әдіснамасының жоқтығы.

Жергілікті басқару жүйесі

Негізінде, жергілікті реттеу нақты ұйымдастырылған көздер үшін жол берілетін шекті шығарындылар (ШРШ) стандарттарының әдіснамасына негізделген. Тазаланған сарқынды суларды резервуардағы ластаушы заттардың концентрациясының нақты деңгейлерінің деңгейін есептеу, сондай-ақ ағынды суларда шоғырланудың рұқсат етілген деңгейлері рұқсат етілген шоғырлану (ШРК) стандарттары бойынша жүргізіледі.

ШРШ стандарттарын әзірлеу үдерісінде экономикалық қызметтің бөлігі ретінде, өзен бассейнінің кішкене бөлігі гидрохимиялық мониторинг станцияларының «кіріс кезінде» (негізгі ластауыштардың фондық шоғырлануы анықталған) және «вакуумда» (мұнда ағынды сулардың су ағынын қабылдағышта ерітуін сипаттайтын концентрациялар).

Бұдан басқа, кез-келген жағдайда - осы жобаның бөлігі ретінде судың сапасы және ластаушы заттармен (сұйылту, қайта құрылымдау, шөгінділер) метаморфоз бақыланбайды. Ағымдағы аймақтық мониторингтің құрамы шоғырлануды ғана көрсетеді, өйткені бұл сипаттамалардың тұрақты зерттелуі жүргізілмейді. Миграцияны болжау қажеттілігі мен шоғырланудағы өзгерістер әрбір бассейндегі зерттеулермен немесе

мұндай зерттеулерді жасау және болжамдар жасау бойынша әдістемелік нұсқаулармен қамтамасыз етілмеген.

Әдетте, мониторинг аумақтардың, мал шаруашылығы фермаларының және жайылымдардың саркынды суларының, коллекторлық-дренажды төгінділердің және жер асты суларының жоғары ластану және геохимиялық өңірлерден шығып кету әсерін ескермейді. Қазақстанда бұл санаттағы ең ықпалды, ең көп мөлшерде су жинау алаңдары, сондай-ақ ұйымдастырылған төгінділердің салыстырмалы түрде аз саны және шамалы көлемі ескерілген.

ҚОӘБ өткізу туралы нұсқаулар осындай зерттеулерді жүзеге асыруды талап етеді, алайда «тек қана ең жақын бақылау нүктелерінің деректерін пайдалануды» талап етеді, бұл бассейндік аумағына қойылатын талапты азайтады.

Рұқсат етілетін судың көлеміне қатысты «бассейндік шкала бойынша мүмкін болатын, қосымша ағындарды реттеместен, табиғи режимде жер үсті көзінен судың нормативтік негізделген мөлшерін алу мүмкіндігін бағалау» мүмкін екендігі көрсетіледі.

ҚОӘБ Нұсқауы кеңірек контексте ауаның ластануын, топырақтың ластануын және қалдықтардың ластануын зерттеумен айналысады. Әлеуметтік-экономикалық жағдайға қатысты тек «жоспарланған объектінің аймақтық-аумақтық табиғатты басқарудағы әсерін» зерттеу және бұл жобаның әлеуметтік-экономикалық әсері туралы болжам тек кәсіпорын персоналына ғана шектелмейді.

ҚОӘБ Нұсқаулығында «тұжырымдамалар, даму бағдарламалары немесе салалар, ... қалалардың аумақтарын дамыту, қала құрылысы аумақтары және халықтың ... қоршаған ортаны қорғау және халықтың экологиялық қауіпсіздікті реттейтін нормативтік-әдістемелік және әдістемелік құжаттаманың әсерін бағалауды талап етеді».

Қазақстанның жоғарыда аталған позицияларының ешқайсысы ҚОӘБ рәсіміне бағынбады, бірінші кезекте қазақстандық басқару жүйесіндегі экологиялық қызметті аймақтық басқару әдіснамасының болмауына байланысты. Сонымен бірге, заңнамада оның кейбір рудименттері бар. Су ресурстарын басқаруда аймақтық гидрологиялық және гидрохимиялық мониторинг, сондай-ақ Су ресурстарын басқарудың және пайдаланудың бірыңғай сызбаларын әзірлеу әдіснамасы (СРБПБС) болып табылады.

Атмосфералық ауаның ластануының аймақтық мониторингі толығымен жоқтығын ескеріңіз, себебі барлық Қазгидромет басқармалары тек Бурабай ұлттық паркінде фондық ластануды бақылау үшін жалғыз станцияны қоспағанда елді мекендерде шоғырланған.

Осылайша, жергілікті судың және ауаның ластануын бақылаудың ағымдағы жүйесі трансшекаралық контексте ҚОӘБ туралы конвенцияның міндеттемелерін қамтамасыз ету талаптарына толығымен сәйкес келмейді. Жергілікті өзін-өзі басқару әдіснамасы

шеңберінде, сапалы деңгейде, объектінің белсенді ластану аймағы Қырғызстандағы Андаш кені сияқты шекарадан жеткілікті болғанда ғана әсер етуі мүмкін. Шекарадан объектінің мұндай алыстығында, әрине, объекті авариясыз жұмыс істейтін жағдайда, ешқандай тәуекелдер жоқ.

Сол жағдайларда, ықтимал кездейсоқ ластану шекараға және шекаралас күйге жетуі мүмкін болғанда, ағымды бақылау жүйесінде жоқ ақпарат пен болжамды әдіснамалар қажет.

Аймақтық реттеу жүйесі

Су сапасының нәтижелері (СН) әдістемесі аймақтық су бассейндерін басқару жүйесінің негізі болып табылады және трансшекаралық процедураларды, соның ішінде трансшекаралық контексте ҚОӘБ реттеуді жүзеге асырады.

Ол келесі құралдарды қамтиды:

- осы бассейндегі төгінділердің, ластанған кәріздердің, жер үсті және жер асты суларының барлық көздерін түгендеу;
- гидрологиялық, гидрохимиялық және гидробиологиялық мониторингтің дамыған жүйесі;
- әрбір бассейнде және әрбір негізгі алаңда фондық шоғырлануды, ластанудың диффузиялық көздерінің үлесін, ластауыштардың шөгуінің және разбавления динамикасын, ағынды сулар мен судың соңғы ағын аймағына әсерін анықтау үшін зерттеулер жүргізу;
- халықтың денсаулығына және гидробионтқа әртүрлі шоғырланулардан басымдықты ластағыштарды анықтау және тәуекелдерді есептеу;
- жергілікті және орталық билік органдарының бизнес жауапкершілігі аясында су қорғау іс-шаралары үшін техникалық жағдай мен қажеттіліктер туралы мәліметтерді жинау;
- ластану деңгейін және тәуекелдерді кезең-кезеңмен азайтуға бағытталған мақсатты индикаторлармен, сондай-ақ әртүрлі қаржыландыру көздерінің инвестициялық мүмкіндіктері болжанған су қорғау шараларын бассейндік бағдарламаларды жоспарлау;
- ШРШ / ШРК әдіснамасы кезең-кезеңмен жоспарлауды, аралық СН-ны жоққа шығарғандықтан, барлық су пайдаланушылары қадағалап отыру керек, олар жетекші критерийлер ретінде алдыңғы қатарға шығарылады. ШРШ / ШРК әдіснамасы радиоактивті заттар мен канцерогенді заттардың шығарындылары бар кәсіпорындарға ғана қолданылады;
- суды пайдаланушылардың ағынды суларды тазарту технологиясын таңдаған кезде, әдетте үш жалпы тазалау технологиясымен және осы жағдайға «артық шығындарды

талап етпейтін ең жақсы қолжетімді технологиялар» (ЕҚТ) деп саналатын белгілі заттарға арналған жергілікті технологиялардың бірнеше тарауларын басшылыққа алады.

Су ресурстарын ластауды реттеудің мұндай әдістемесі өзен бассейндерінде жұмыс істейді, сондықтан ол ең алдымен ұлттық басқару жүйесінің қажеттіліктерін қамтамасыз етеді және трансшекаралық контексте ҚОӘБ туралы конвенцияның міндеттемелерін орындауға қолданылады.

Конвенция Тараптарының мандаты шеңберінде тиісті зерттеулер жүргізілетін болады. Дегенмен, ұлттық басқару жүйелерінің жеткіліктілігіне байланысты осы практикалық мәселелерді дамыту мүмкіндігі күмәнді түрде бағалануы керек.

Әрбір Конвенция мен оның хаттамалары рәсімдік мәселелердің тар шеңберін реттеп, оларды жүзеге асыру құралдарын бөліп тастайды, өйткені Тараптар конвенцияның міндеттемелерінің құқықтық негіздерімен шектеледі және одан тысқары кетеді. Осындай құралдар халықаралық келісімнің міндеттемелерінің құқықтық шеңберіне енгізілмегенше. Мәселен, стратегиялық экологиялық бағалау өңірлік реттеу әдіснамасына тікелей байланысты болғандықтан, СЭБ хаттамасымен анықталды.

Бұл мәселе ұлттық деңгейде мұндай зерттеулерді жүргізудің орынды екендігін көрсетеді, өйткені, жоғарыда айтылғандай, басқарудың тиісті құралдарын дамытудың ұлттық мотивациясы трансшекаралық мотивациядан әлдеқайда жоғары.

Қазақстан, ТМД және ШЕКОА сияқты «ЕО-мен ынтымақтасу туралы келісімге» мақсатын қойды, «Еуроодақ заңнамасымен конвергенция» және оның «Еуропа үшін қоршаған орта» конференциясына қатысуы осы мақсатты растады. Алайда, 2007 жылы қабылданған Экологиялық кодексте баяндалған заңнаманың негізін қалаушы реформалар тоқтатылды.

2.3. Трансшекаралық әсерлері бар объектілер Конвенцияның талаптарына сәйкес, бірақ Конвенцияның ережелеріне сәйкес тиісті рәсімге сәйкес емес қаралуы тиіс

2016 жылы Мемлекеттік экологиялық сараптама «Қашаған кен орнын тәжірибелік-өнеркәсіптік игеру үшін нысандарды игеру жобасы» болды. Теңіз кешені. Технологиялық қондырғылар. Жобаны іске қосу кешендерін таңдау арқылы түзету. Қосымша. ҚОӘБ».

Экологиялық кодекстің 56-бабына сәйкес, жоба Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі Экологиялық реттеу және бақылау комитеті жанындағы Мемлекеттік экологиялық сараптама сараптамалық кеңесінің 2016 жылғы 29 тамыздағы отырысында қаралды.

Осылайша, сараптамалық кеңесте (бұдан әрі - «СК») жобаны қарау нәтижелері бойынша СК мүшелері жобаны келесідей ұсыныстамалармен ұсынды:

1. Жобаны іске асыру кезінде Қазақстан Республикасы ратификациялаған конвенциялар мен хаттамалардың ережелеріне сәйкес көршілес Каспий маңы мемлекеттерінің қоршаған ортасына трансшекаралық әсерін ескеру қажет.

2. 2018 жылы технологиялық бұзылулар туралы статистикалық деректер негізінде өндірістік процестің сипаттамаларына сәйкес (Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің бұйрығымен бекітілген мұнай операцияларын жүргізу барысында мұнай мен газды жағудың нормалары мен көлемдерін есептеу әдістемесіне сәйкес технологиялық іркілістердің мәндерін төмендету көзделеді Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 21 қазандағы № 64 қаулысы)

Қорытынды. Мемлекеттік экологиялық сараптама «Қашаған кен орнын тәжірибелік-өнеркәсіптік игеру үшін нысандарды игеру жобасы». Теңіз кешені. Технологиялық қондырғылар. Бастапқы кешендерді шығару арқылы жобаны түзету. ҚОӘБ материалдарына қосымша.

Айта кету керек, осы жобаның ҚОӘБ ұлттық заңнамаға сәйкес жүзеге асырылды.

Қашаған кеніші Каспий теңізінің солтүстік-шығыс бөлігінің шельф аймағында Атырау қаласынан оңтүстікке қарай 80 км қашықтықта орналасқан.

Қашаған кенішіндегі жұмыстар 18.11.1997 ж. Солтүстік Каспий бойынша Өнімді бөлісу туралы Келісім бойынша өзгерістер мен толықтырулармен жүзеге асырылады.

Шикі мұнайды және шикі газды жердегі ИМГДҚ тасымалдау үшін D аралында жедел-технологиялық кешенінен (ЭТК-1) 96 км ұзындығы екі бөлек мұнай-газ құбырлары салынды. Мұнай мен газды түпкілікті дайындау ИМГДҚ жүзеге асырылады.

МК жұмысымен байланысты жұмыстар Атырау облысының маңында орналасқан су айдынында орналасады және логистикалық база Атырау және Маңғыстау облыстарының аумағында орналасқан.

МК зауыттарындағы технологиялық үдерістер бөлуге және кептіруге, сондай-ақ шикі газды кері айдауына шектелген. Теңіз қондырғыларынан көмірсутекті шикізаттың қалған бөлігі құбырлар арқылы жер үсті кешеніне (ИМГДҚ) жіберіледі.

Эксперименттік-Өнеркәсіптік Даму Кезеңінің (ЭӨД) Теңіз кешені (ТК) құрамына келесі технологиялық қондырғылар кіреді:

- D аралы (ЖТК-1 жедел-технологиялық кешені);
- А, ЕРС2, ЕРС3, ЕРС4 аралдары;
- аралдар арасындағы байланыс құбырлары мен байланыс.

А, ЕРС2, ЕРС3, ЕРС4 аралдарының өндіріс ұңғымалары өндіріс құбырлары арқылы D аралына түседі. Алдын ала мұнай дайындау үшін барлық технологиялық қондырғылар тек D аралы.

Мұнай мен газды дайындау технологиясы ДРК кезеңінде ТК-да мұнай мен газдың жиналуын, ішінара газсыздануын (бастапқы дайындығын) және кешенді мұнай дайындауды, жағалаудағы ИМГДҚ газды дайындауды және бастапқы өңдеуді көздейді.

Осы ҚОӘБ-да қоршаған ортаға тигізетін әсері ЖӨШ кезеңі үшін бұрын қабылданған өндіру деңгейлерін ескере отырып қарастырылады:

- 1 кезең. Іске қосу кешені 1 (ІҚК 1) - тәулігіне 180 мың баррель мұнай;
- 2 кезең. Іске қосу кешені 2 (ІҚК 2) - тәулігіне 295 мың баррель мұнай;
- 3 кезең. Іске қосу кешені 3 (ІҚК 3) - тәулігіне 370 мың баррель мұнай.

Аталмыш іске қосу кешендерінің ұзақтығы өзгерді және пилоттық жобаларды іске асыру мерзімі үш жылдан бес жылға дейін өсті, бұл өз кезегінде далалық ауқымды дамуы үшін қолданылатын даму жүйесін қолданудың негізділігін негіздеу үшін нақты өндірістік және инъекциялық деректерді және бірқатар басқа да маңызды мәселелерді қамтамасыз етеді (Қашаған кенішіндегі ЖӨШ жобасына 01.01.2016 ж., 16 сәуір 16 сәуірде № KZ41VCSY00068798 бойынша қосымшада қарастырылған).

2016 жылғы «Қашаған кен орнын тәжірибелік-өнеркәсіптік игеру үшін объектілерді дамыту жобасы» жобасының шешімдеріне өзгерістер енгізілгенін ескере отырып. Теңіз кешені. Технологиялық қондырғылар Жобаны іске қосу кешендерін таңдау арқылы түзету. Қосымша», (2016) технологиялық индикаторларға ғана қатысты және, тиісінше, ТК-дағы технологиялық жабдықтардың жұмысына қатысты, осылайша қабылданған өзгерістер ТК-нің келісілген ҚОӘБ-де 2013 жылы қойылған әсерді бағалаудың негізгі нәтижелеріне әсер етпейді. Ол қоршаған ортаға эмиссиялар көлемін бұрын енгізілген есептеулерді түзетуді талап етті, өзгертілген терминдер, өндіріс мөлшерлемелері және ТК ілеспе мұнай газын қайта өңдеу көлемдері. Осы өзгерістердің нәтижелері осы жобада талқыланады.

ҚОӘБ бағалауы:

- атмосфераға ластаушы заттар шығарындылары;
- суды тұтыну және суды бұру;
- қалдықтар, оларды қалыптастыру, жинақтау және жою;
- жер қойнауына және жер асты суларына әсер;
- теңіз ортасына әсер ету.

Қоршаған ортаға тұрақты әсер ететін анықталған әсердің көпшілігінің орташа және орташа мәні болуы күтіледі.

Жобада маңыздылығы жоғары жұмыстардың белгілі бір түрлерімен ғана қамтамасыз етілетіндігі анықталды. Маңыздылықтың әсері тек төгілген топырақтың түбінде толығымен көміліп жатқан түбіндегі шөгінділерге, зообентос және су өсімдіктеріне арналған қоқыстарда және тереңдікте жұмыс жасау кезінде ғана қамтамасыз етіледі.

Табиғи орталардың бір компоненті үшін әртүрлі көздердің әртүрлі әсерлері болады, демек, әсердің түпкілікті маңыздылығын анықтау үшін белгілі бір экологиялық компонент үшін маңызы бар бағалауды қолданған. Табиғи ортаның нақты компоненттері үшін алынған нәтиже мәндерінің сараптамасын талдау жоспарланған (тұрақты) қызметпен нәтиженің маңызы жоғары мәнге ие болмайды деп қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

Жоспарланған қызметтің күтілетін әсерлері экожүйелердің қайтымсыз өзгеруіне әкелмейді.

Сондай-ақ, құрылыс жұмыстары кезінде төтенше жағдайлар туындауы мүмкін талданып, төтенше жағдайлардың туындау ықтималдығы және олардың әсері бағаланады.

Табиғи ресурстарды пайдалануды оңтайландыру және қоршаған ортаға антропогендік әсерді барынша азайту мақсатында жоба жобаның қоршаған ортаға компоненттеріне теріс әсерін азайтуға бағытталған техникалық, технологиялық және ұйымдастырушылық шаралар кешенін ұсынады. ҚОӘБ жобасы өнеркәсіптік экологиялық мониторингті ұйымдастыру жөнінде ұсыныстар әзірледі.

Техникалық және технологиялық шешімдердің, техникалық және технологиялық шешімдердің жоспарланған орындары, ұйымдық және экологиялық шаралар кешені экологиялық және өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етеді, құрылыс жұмыстарының қоршаған ортаға және әлеуметтік салаға әсерін азайтады.

2.4. . Трансшекаралық әсерлері бар объектілермен қоршаған ортаға қатысты мәселелер бойынша шешімдер қабылдау процесіне әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін азаматтардың хабардарлығы туралы ақпарат

Шекарааралық әсерлері бар объектілермен қоршаған ортаға қатысты мәселелер бойынша шешімдер қабылдау процесіне әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін азаматтардың хабардар болуы ҚОӘБ рәсіміне жұртшылықтың қатысуымен жүзеге асырылады.

Эспо конвенциясы трансшекаралық ҚОӘБ-ға жұртшылықтың қатысуының мынадай маңызды аспектілерін анықтайды:

а) Конвенцияға I қосымшаға енгізілген жоспарланған іс-әрекеттерге жұртшылықтың қатысуы туралы ҚОӘБ рәсімін жасау (2.2-бабы);

б) қозғалатын Тараптың және шығу Тарабының жұртшылығының ҚОӘБ рәсіміне тең қатысуын қамтамасыз ету мүмкіндігі (2.6-бап);

с) қозғалатын Тарапты мүмкіндігінше қысқа мерзімде хабарлау және шығу Тарабы жоспарланған қызметтің өз елінің жұртшылығын хабардар етеді (3.1-бап); хабарламада Конвенцияның 3.2-бабында көзделген ақпарат болуы тиіс;

д) мүдделі Тараптың трансшекаралық ҚОӘБ әсер етуі мүмкін аудандарға жұртшылықтың қатысуы үшін ескертулер мен қарсылықтар беруге мүмкіндік беретін Тараптардың бірлескен жауапкершілігі (3.8-ші бап); бұл жауапкершілік қозғалатын Тараптың құзыретті органы Тараптың трансшекаралық ҚОӘБ рәсіміне қатысуға ниет білдіргені туралы хабардар болған кезде туындайды;

е) мүдделі Тараптардың ҚОӘБ құжаттамасын тарату және қозғалатын Тараптың жұртшылығына әсер етуі мүмкін аудандарда түсініктемелер беру үшін бірлескен жауапкершілігі (4.2-бабы); және

ф) Тараптар жоспарланатын қызмет туралы түпкілікті шешім тиісті түрде әсер етуі мүмкін аудандарда қозғалатын Тараптың жұртшылықтың жоспарланған қызметіне қатысты ескертулерді немесе қарсылықтарын тиісті түрде ескеруін қамтамасыз ету туралы талапты қамтамасыз етеді. Бұл ҚОӘБ құжаттамасына түсініктеме (6.1-бап).

Бұл ережелер айқын әрі қарапайым болуы мүмкін. Ұлттық ҚОӘБ рәсімдерінде және заңнамада бұл қалыпты тәжірибе болуы мүмкін. Бірақ трансшекаралық контексте олар мүлдем жоқ немесе тұжырымдалған болуы мүмкін. Осылайша, трансшекаралық ҚОӘБ жағдайларында Тараптар әрдайым дайын, соның ішінде, мысалы, жауап беру мерзімдері, мәселелер бойынша консультациялар жүргізетін органдар, кімге хабарласуға болатындығы және оны жасаудың неғұрлым қолайлы әдісі сияқты мәселелерге әрқашан

дайын болмауы мүмкін пайдалану, тіл және аударма мәселелері, құқықтық жүйелер және т.б.

Конвенцияның 2.2-бабында Тараптардың жұртшылықтың қатысуымен байланысты ұлттық ҚОӘБ рәсімін құруды талап етеді. Конвенцияда мұндай мәселе ұлттық органдар тарапынан шешілуге тиіс болғандықтан, мұндай рәсімнің деректемелері көрсетілмеген, бірақ оның ережелері Конвенцияны жүзеге асырудан туындайтын міндеттемелерді көрсетуі тиіс.

ҚОӘБ бойынша ұлттық рәсімдердің барынша аз болуы ұсынылады:

а) ҚОӘБ процедурасы қызметтің осы түріне рұқсат алу үшін қажет болған жағдайда, қоршаған ортаға мүмкін болатын қолайсыз әсерлермен байланысты қызметке қатысты кез-келген ұсыныстарды қоғамға хабардар етеді;

б) зардап шеккен аудандардағы жұртшылық жоспарланатын қызмет туралы пікірлер мен пікірлерді айтуға құқылы, егер бұл іс-әрекеттер туралы түпкілікті шешім қабылданғанға дейін барлық опциялар әлі де ашық болса;

с) ҚОӘБ рәсіміне жұртшылықтың қатысуының әртүрлі кезеңдерінің әрқайсысына жеткілікті уақыт беру үшін ақылға қонымды мерзім қарастырылған;

(d) Жоспарланып отырған қызмет туралы түпкілікті шешім ҚОӘБ рәсіміне жұртшылықтың қатысу нәтижелерін тиісті түрде ескеруі тиіс.

Қазақстан Республикасында халықтың қатысуын қамтамасыз ететін ҚОӘБ рәсіміне қатысты ұлттық заңнамада ережелер бар.

Қоршаған ортаға әсерді бағалау жөніндегі нұсқаулыққа (Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2007 жылғы 28 маусымдағы № 204-п бұйрығына сәйкес), экономикалық және басқа да қызметті негіздейтін алдын ала жобалық және жобалау құжаттамалары үшін ҚОӘБ материалдарын әзірлеу кезінде қоғамдық пікір ескеріледі.

Қоғамдық пікірді қарау ҚОӘБ материалдарын дайындау мен талқылауға жұртшылықтың қатысуымен қамтамасыз етіледі және тапсырыс беруші жоспарланған экономикалық және басқа да іс-әрекеттер үшін ұйымдастырылады.

Қоғамдық пікірді есепке алудың негізгі ұйымдастырушылық формалары:

- қоғамдық тыңдаулар. Жоба алдындағы, жобалық құжаттаманың тапсырыс берушісі (әзірлеушісі) жұртшылық өкілдерінің жиналысын өткізу арқылы жұртшылықтың пікірін қоғамдық тыңдауды ұйымдастырады. Осы мақсатта тапсырыс беруші (әзірлеуші) бұқаралық ақпарат құралдарында (бұдан әрі - бұқаралық ақпарат құралдары) алдын-ала қоғамдық тыңдаулар туралы, ҚОӘБ жобасына жұртшылықтың қолжетімділігі, күні, уақыты мен орналасқан жері туралы ақпарат ұсынады. Қоғамдық тыңдауларға мүдделі

жұртшылық өкілдері, тапсырыс беруші және әзірлеуші, жергілікті атқарушы органдар, аумақтық қоршаған ортаны қорғау органдары қатысады;

- тікелей сілтеме оң жоба ҚОӘБ және қоғамдық пікірді қарауына ұсыныстар мен ескертулер ұсыну материалдарына қоғамдық қолжетімділік туралы бұқаралық ақпарат құралдарында жұртшылықты хабардар арқылы тапсырыс берушінің (әзірлеуші) көзделген, онда жұртшылық, жазбаша ұсыныстар мен ескертулер жинау. Тапсырыс беруші (әзірлеуші) жұртшылықтың ұсыныстары мен ескертулер қабылдау және тіркеуді ұйымдастыру;

- аудандық қызметінің сауалнама арқылы жазбаша ұсыныстар мен респонденттердің ескертулер жинау. Осы оқиға үшін тұтынушы (әзірлеуші) тәртібі мен респонденттер сауалнама ұйымдастыру шарттарда және жобаның ҚОӘБ материалдарына қоғамдық қолжетімділік, нәтижелері туралы бұқаралық ақпарат құралдарында қоғамдық хабарлайды.

Бұдан басқа, қоғамдық тыңдаулар өткізу туралы Қазақстан Республикасының заңнамасында қабылданған оң норма туралы айту қажет 2016 жылғы 8 сәуірдегі № 491-V Заңына сәйкес Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне «Қоғамдық тыңдаулар өткізу» 57-2-бап жаңа редакцияда енгізілді. Нәтижесінде, заңнамалық деңгейде көрші елдердің қоршаған ортасына әсер етуі мүмкін немесе көршілес мемлекеттермен ортақ табиғи объектілерді пайдалану немесе көрші мемлекеттердің мүдделеріне әсер етуі мүмкін экономикалық жобалар бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізу міндетті болып табылады.

Жалпылай алғанда, Қазақстан Республикасының заңнамасында трансшекаралық әсер ететін объектілермен қоршаған ортаға қатысты мәселелер бойынша шешімдер қабылдау процесіне әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін азаматтардың хабардар болуы Конвенцияның нормалары мен талаптарына сәйкес келеді.

3. 2014-2016 жылдарға арналған трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау туралы Конвенцияны іске асыру жайлы баяндамаға арналған сауалнама (Қазақстан)

Конвенция бойынша үйлестіруші орталық туралы ақпарат

1. Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі.

Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қаласы, ул. Мәңгілік ел 8, подъезд 14.

Конвенцияның байланыс нүктесі туралы ақпарат

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі Экологиялық реттеу және бақылау комитеті

Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қаласы, ул. Мәңгілік ел 8, подъезд 14.

Есепті дайындауға жауапты адам туралы ақпарат

Ел:

Тегі:

Аты-жөні:

Мекеме:

Пошталық мекенжай:

Электрондық пошта мекенжайы:

Телефон нөмірі:

Факс нөмірі:

Баяндаманың аяқталу күні:

1 бөлім

Конвенцияны жүзеге асыру үшін қолданыстағы құқықтық және әкімшілік негіздері

Бұл бөлімде сұралған ақпаратты ұсыныңыз немесе алдыңғы есептегі ақпаратқа түзетулер енгізіңіз. Сіздің елде Конвенцияның ережелерін жүзеге асыру үшін қабылданатын құқықтық, әкімшілік және басқа да шараларды сипаттаңыз. Бұл бөлігі сіздің елде Конвенцияның іске асыру шеңберінде сипатталған болуы тиіс емес, тәжірибесі, оның қолдану жинақталған.

(... мысалы, Республикасының Заңына сәйкес ... ҚОӘБ, 5-бап, 3-тармақ, мемлекеттік жарлық саны .. нүкте .., қосалқы) заңдардың мәтінін жаңғыртуға емес, және Конвенция мәтінінің тиісті ережелеріне сілтеме жасайды және оны қамтуы сұраймыз

1-бап

Анықтамалар

I.1. Сіздің заңдарыңыздағы Конвенцияның мағынасына әсер етудің анықтамасы 1-баптағы анықтамаға сәйкес келе ме?

а) Ия

б) Ия, кейбір айырмашылықтар бар.

Жоспарланған қызметтің орнына Қазақстан Республикасының заңнамасында (Қоршаған ортаға әсерді бағалау бойынша нұсқаулық), жоспарланған экономикалық немесе өзге де қызметтің көрсетілуі (жоспарланған және жоспарланған сөздер синонимдік болып табылады)

с) жоқ (көрсетіңіз):

г) заңнамаға әсер етудің анықтамасы жоқВаши комментарии.

I.2 Конвенцияның мағынасында трансшекаралық әсерді анықтау сіздің заңдарыңызда 1-бапта айтылған сәйкес пе? Төмендегі әрбір элементтің түсіндірмесін беріңіз:

а) Иә

б) Ия, кейбір айырмашылықтар бар.

с) жоқ (көрсетіңіз):

г) заңнамаға әсер етудің анықтамасы жоқ

Сіздің пікіріңіз

I.3 Сіздің еліңіздің заңнамасында маңызды өзгерістер анықтамасын беруіңізді өтінеміз:

Негізгі өзгерістер орын алған жоқ.

I.4 Қызығушылық танытқан қоғамды қалай анықтайсыз? Көрсетіңіз (бірнеше нұсқалар мүмкін):

а) ұсынылатын жобаның географиялық орналасуына негізделген

б) бүкіл жұртшылыққа ақпарат беру және мүдделі жұртшылық ретінде өзін-өзі тану мүмкіндігін берув)

с) басқа құралдармен (түсіндіріп беріңіз):

Сіздің ескертулеріңіз: Қоршаған ортаны қорғау министрінің 07.05.2007 ж. № 135-п бұйрығымен бекітілген қоғамдық тыңдаулар өткізудің Ережесіне сәйкес. **Статья 2**

Жалпы ережелер

I.5 Конвенцияның ережелерін орындау үшін сіздің елде қабылданатын заңнамалық, әкімшілік және басқа шараларды сипаттаңыз (2-бап, 2-тармақ):

а) ҚОӘБ туралы заң:

б) ҚОӘБ туралы ережелер басқа заңға (лерге) енгізілген (көрсетіңіз):

в) нормативтік акт (нөмірді / жыл / атын көрсетіңіз):

Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің 2007 жылғы 28 маусымдағы № 204-п бұйрығымен бекітілген Қоршаған ортаға әсерін бағалау жөніндегі нұсқаулық және Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің 2010 жылғы 29 қазандағы №270 бұйрығымен бекітілген Қоршаған ортаға әсерді бағалау жөніндегі әдістемелік нұсқау.

г) әкімшілік акт (нөмірді / жыл / атын көрсетіңіз):

е) Басқалар (көрсетіңіз):

Сіздің пікіріңіз:

I.6. Қызметтердің ұлттық тізімімен және Конвенцияға 1-қосымшаның арасындағы кез келген айырмашылықты сипаттаңыз, егер бар болса:

а) айырмашылықтар жоқ, барлық іс-әрекеттер ұлттық заңнамада өзгеріссіз көрсетіледі

б) аз айырмашылықтар бар (көрсетіңіз):

Сіздің түсініктемелеріңіз: Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 43-бабына сәйкес конвенцияның нормалары тікелей қолданылады, яғни, іс-шаралар тізімі конвенцияның I Қосымшасына сәйкес айқындалады.

I.7 Сіздің еліңіздегі ҚОӘБ рәсімін жүзеге асыруға жауапты / жауапты құзыретті органдарды анықтаңыз (көрсетіңіз):

а) ұлттық, аймақтық, жергілікті деңгейлерде түрлі органдар бар

б) түрлі органдар ішкі және трансшекаралық процедураларға жауапты

в) жауапты органның / органдардың атауын:

д) ҚОӘБ рәсіміне жауап беретін бірде-бір орган жоқ:

Сіздің пікіріңіз:

Конвенцияның 1-бабына IX).тармағына сәйкес, «құзыретті орган» осы Конвенцияға және / немесе Тарап жасауға билікті ұстап оған органның немесе органдардың қамтылған міндеттерді орындауға жауапты Тарап тағайындайтын ұлттық орган немесе органдар білдіреді жоспарланған қызметке қатысты шешімдер.

Жергілікті атқарушы органдар облыстардың (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) - Алайда, мен қоршаған ортаны қорғау және оның аймақтық бөлімшелері. II, III және IV санаттағы саласындағы уәкілетті орган жүзеге асырады Экологиялық кодекс ҚР Мемлекеттік экологиялық сараптама объектісі санаттағы 48-бабына сәйкес.

Осыған байланысты, СЭК жүргізетін уәкілетті орган және жергілікті атқарушы органдар өздерінің құзыреті шегінде ҚОӨБ рәсімін жүзеге асыруға жауап береді.

I.8 Сіздің елде трансшекаралық ҚОӨБ барлық жағдайлары туралы ақпаратты жинайтын бірыңғай орган бар ма? Егер болса, көрсетіңіз:

а) жоқ

б) иә (көрсетіңіз):

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі Экологиялық реттеу және бақылау комитеті

Сіздің пікіріңіз:

I.9. Сіздің еліңіз Тарап ретінде шыққан және қозғалатын Тарап ретінде 2-баптың 6-тармағының талаптарына сәйкес қозғалатын Тарапқа жұртшылыққа берілетін мүмкіндіктер Шығу Тарабының жұртшылығына ұсынылатын мүмкіндіктерге тең екендігін қамтамасыз етеді (түсіндіріп беріңіз):

ҚОӨБ трансшекаралық контексте қарастырылған жалғыз жағдайда Қазақстан Республикасы Қырғыз Республикасымен ұлттық заңнамаға сәйкес жұртшылықтың қатысуын қамтамасыз етті.

3 бап

Анықтама

I.10 Сіз шыққан Тарап ретінде қозғалатын Тарапты хабардар етіңіз (3-бап, 1-тармақ)? Мынаны көрсетіңіз:

а) ауқымды анықтау кезінде

б) ҚОӨБ туралы есепті дайындағаннан кейін және ішкі рәсімнің басталуы

в) ішкі рәсім аяқталғаннан кейін

г) басқа уақытта (көрсетіңіз):

Сіздің ескертулеріңіз: Құзыретті орган, қызметтің бастамашысымен бірге, жоспарланған іс-шара Конвенцияның қолданылу аясына кіретінін анықтайды.

Трансшекаралық әсердің бар екендігін анықтаған кезде Уәкілетті орган хабарлама беру рәсімін жүзеге асыру туралы шешім қабылдайды. Қызмет бастамашысы Хабарландыру процедурасына көшеді.

I. 11Хабарламаның пішімін көрсетіңіз:

(а) Тараптардың бірінші кеңесінде қабылданған I / 4 шешімі бойынша талап етілетін хабарландыру пішіні (ECE / MP.EIA / 2, қосымша IV, қосымша)

б) ел өз форматын пайдаланады (көшірмесін қоса беріңіз)

с) ресми форматтағы қолданылмайды

Сіздің ескертулеріңіз: Хабарлама хат еркін нысанда жіберіледі.

I.12 Хабарламада шыққан Тарап ретінде сіз қандай ақпаратты енгізесіз (3-бап, 2-тармақ)? Көрсетіңіз (бірнеше нұсқалар мүмкін):

а) 3-баптың 2-тармағында талап етілетін ақпарат

б) 3-баптың 5-тармағына сәйкес талап етілетін ақпарат

(с) Қосымша ақпарат (көрсетіңіз):

Сіздің пікіріңіз:

I.13 Сіздің еліңіздің заңнамасы қозғалатын Тараптың ақылға қонымды мерзімде хабарлауға жауапты (3-параграф, 3-тармақ, «хабарландыруда көрсетілген мерзім ішінде») жауап ретінде қарастырады ма? Мынаны көрсетіңіз:

а) ұлттық заңнамада уақытша шектеу жоқ

б) Иә, күндер ұлттық заңнамада анықталады (күндерді көрсетіңіз):

с) трансшекаралық консультациялардың басталуы кезінде әрбір қозғалатын Тараппен анықталады және келісіледі (апта ішінде орташа ұзақтығын көрсетіңіз):

Сіздің түсініктемелеріңіз: Ұлттық заңнамада трансшекаралық әсер ету жобалары бойынша ҚОӘБ-ны жүргізу бойынша қадамдық қадамдар жоқ, атап айтқанда хабарлама, хабарламаға жауап алу, мемлекеттік экологиялық сараптама жүргізу тәртібі және т.б.

Қозғалысқа келтіретін Тараптың мерзімдерді сақтамауының салдарын және мерзімін ұзарту мүмкіндігін көрсетіңіз:

I.14 Жұртшылықты және қозғалатын Тараптың құзыретті органдарын қалай хабардар етесіз (3-бап, 8-тармақ)? Пожалуйста, көрсету:

а) Конвенция веб-сайтында Конвенцияның байланыс нүктесін хабардар ету

б) басқаша (көрсетіңіз): Жұртшылық бұқаралық ақпарат құралдары мен Интернет-ресурстар арқылы хабардар етіледі.

Сіздің пікіріңіз: Ақпаратты беру тәртібі қоршаған ортаны қорғау министрінің 2007 жылғы 7 мамырдағы № 135-ө бұйрығымен бекітілген қоғамдық тыңдаулар өткізу ережесіне сәйкес айқындалады.

I.15 Трансшекаралық ҚОӘБ рәсіміне қозғалатын Тарап ретінде қатысуға (не болмаса) қандай негізде (3-параграф, 3-тармақ)? Пожалуйста, көрсету:

а) ҚОӘБ үшін жауапты қозғалатын Тараптың уәкілетті органы / министрлігі шыққан Тарап ұсынған құжаттаманың негізінде дербес шешім қабылдайды

б) қозғалатын Тараптың құзыретті органдарының пікірлері негізінде

с) қозғалатын Тараптың құзыретті органдарының және жұртшылықтың пікірлері негізінде
г) басқа негізде (көрсетіңіз):

Сіздің пікіріңіз:

1. I.16 Егер қозғалатын Тарап ҚОӘБ рәсіміне қатысуға ниетін көрсеткен болса, оның қатысуы, соның ішінде консультациялардың мерзімі мен түсініктеме берудің мерзімі (5-бап) қандай рәсім болып табылады? Пожалуйста, көрсету:

а) Тараптың шығу тегінің ережелері мен рәсімдеріне сәйкес

б) қозғалатын Тараптың ережелеріне және рәсімдеріне сәйкес

в) басқалары (көрсетіңіз):

1. Сіздің пікіріңіз: Іс жүзінде, бұл қол жетімді емес. Бұдан басқа трансшекаралық контексте ҚОӘБ жүргізу бойынша нұсқаулар жоқ.

4 бап

Қоршаған ортаға әсерін бағалау құжаттамасын дайындау

I.17 Шығу Тарабы ретінде ҚОӘБ құжаттамасының жеткілікті сапасын қалай қамтамасыз етесіз? Көрсетіңіз:

(а) құзыретті орган ұсынылған ақпаратты растайды және оны түсініктеме беру үшін ұсынғанға дейін, оған ең аз дегенде 2-қосымшаға

б) сапаны бақылау шараларының бақылау тізімдерін пайдалану

с) нақты процедуралар немесе механизмдер қарастырылмаған

г) Басқалар (анықтап беріңіз):

Сіздің пікіріңіз: Конвенцияға сәйкес.

I.18 4-бабының 1-тармағына сәйкес ҚОӘБ туралы құжаттамаға қандай ақпарат қосылуы керектігін қалай анықтайсыз? Көрсетіңіз (бірнеше нұсқалары мүмкін):

а) II қосымшаны қолдана отырып

(b) егер қолданылса, құзыретті органдардың қорытынды бақылау сатысында алған түсініктемелерін пайдалана отырып

(с) егер қолданылса, оларды қамту кезеңінде жұртшылық мүшелерінен алынған түсініктемелерді қолдану

г) бастамашының өз біліміне негізделген анықтамасына сәйкес

е) басқа құралдарды пайдалана отырып (анықтап алыңыз):

Сіздің пікіріңіз: Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 41-бабына және ҚОӘБ жүргізу жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес.

I.19 Қосымшаға сәйкес (b) тармаққа сәйкес «ақылға қонымды балама» деп қалай анықтайсыз?

а) жеке көзқарас негізінде

б) ұлттық заңнамаға сәйкес (көрсетіңіз):

ҚОӘБ жүргізу жөніндегі нұсқаулық

в) басқа жолдармен (анықтап беріңіз):

Сіздің түсініктемелеріңіз: (Қоршаған ортаға әсерді бағалау жөніндегі нұсқаулық)

5 бап

Қоршаған ортаға әсерді бағалау жөніндегі құжаттамаға негізделген консультациялар

а) Қоғамның қатысуы

а) I.20 Қызығушылық танытқан жұртшылық ұсынылған жобаның ҚОӘБ құжаттамасына қатысты өз пікірлерін қалай білдіруі мүмкін? (5-бап)?
Көрсетіңіз (бірнеше нұсқалары мүмкін):

шыққан Тарап ретінде

б) тиісті органға / үйлестіру орталығына ескертулер жіберу арқылы

в) қоғамдық тыңдауларға қатысуға;

в) басқаша (анықтап беріңіз):

қозғалатын Тарап ретінде

д) тиісті органға / үйлестіру орталығына ескертулер жіберу арқылы

е) қоғамдық тыңдауға қатысуға;

ф) басқа жолмен (көрсетіңіз):

г) Сіздің пікірлер: қоғамдық тыңдаулар ережелеріне сәйкес, қоғамдық тыңдау объектілер үшін экономикалық қызмет алаңдаушылық жұртшылық ашық кездесулер I түрінде өткізіледі, II санаттары және объектілер үшін III, сауалнама түрінде IV санаттары.

I.21 Сіздің ҚОӘБ туралы ұлттық заңнамада сіздің еліңіз шыққан ел болған кезде қозғалатын Тараптың аумағында қоғамдық тыңдауларды ұйымдастыру туралы талап бар ма екендігін көрсетіңіз:

а) иә

б) жоқ

Сіздің пікіріңіз: Конвенцияның ережелеріне сәйкес.

I.22 ҚОӘБ туралы ұлттық заңнамада сіздің еліңіз қозғалатын Тарап болған кезде қоғамдық тыңдауларды ұйымдастыру туралы талап бар ма екендігін көрсетіңіз:

а) иә

б) жоқ

Сіздің пікіріңіз: Конвенцияның ережелеріне сәйкес.

I.23 Сіздің ұлттық ҚОӘБ заңнамасында Тараптардың өкілетті органдары арасында трансшекаралық консультацияларды (сарапшылар, бірлескен органдар және т.б.) ұйымдастыру туралы кез-келген ережелер бар ма? Көрсетіңіз:

а) иә, міндетті болып табылады

б) Жоқ, заңда бұл туралы ереже жоқ

Сіздің пікіріңіз: Консультация конвенцияның талаптарына сәйкес жүргізіледі.

6 бап

Соңғы шешім

I.24 Жоспарланған қызметті жүзеге асыруға байланысты түпкілікті шешіммен қамтылған төменде келтірілген барлық тармақтарды көрсетіңіз (6-баптың 1-тармағы):

- a) ҚОӘБ құжаттамасының қорытындылары
- b) 3-баптың 8-тармағына және 4-баптың 2-тармағына сәйкес алынған пікірлер
- c) 5-бапта айтылған консультациялардың нәтижелері
- d) трансшекаралық консультациялардың нәтижелері
- e) қозғалатын Тараптан алынған пікірлер
- f) ықпалды азайту шаралары
- g) Басқалар (көрсетіңіз):

I.25 Мемлекеттік органдар мен жұртшылықтың ескертулері, сондай-ақ консультациялардың нәтижесі мемлекеттік органдар мен сіздің еліңіздегі жұртшылықтың ескертулері ескеріле ме (6-бап, 1-тармақ)?

- a) иә
- b) жоқ

Сіздің пікіріңіз:

I.26. Сіздің еліңіздің ұлттық заңнамасында 6-баптың 3-тармағының ережелерін орындауды қамтамасыз ететін қандай да бір ережелер бар ма?

- a) жоқ
- b) иә (көрсетіңіз):

Сіздің түсініктемелеріңіз: Экологиялық заңнама уәкілетті органның бастамасы бойынша шешімді қайта қарау мүмкіндігін қарастырады.

I.27-қосымшасында санамаланған барлық іс-шаралар (1-22-параграфтар) оларды іске асыру үшін түпкілікті шешім қабылдауды талап етеді ме?

- a) иә
- b) жоқ (қажеті жоқты көрсетіңіз):

Сіздің пікіріңіз:

I.28 I қосымшасында санамаланған әрбір қызмет үшін түпкілікті шешім қабылдау үшін, өзіңіздің елде осындай қызметке рұқсат беру немесе оны жүзеге асыру үшін «түпкілікті шешім» ретінде қарастырылатын заңды талаптарды көрсетіңіз (6-баптың 2-тармағына, 3-параграф) және түпнұсқа тілінде соңғы шешімді тағайындау үшін ұлттық заңнамада қолданылатын термин:

«Қоршаған ортаға әсерді бағалау нәтижелері» термині ұлттық заңнамада қолданылады. Мемлекеттік экологиялық сараптама нәтижесі мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысы болып табылады.

Қорытынды төмендегі қорытындылардың бірімен аяқталады:

Келісілген жоқ;

Келісілді.

«Емес дәйекті» емтихан бастамашысы қорытындысымен теріс қорытындысымен мемлекеттік экологиялық сараптама байқаулар материалдарды өзгертуге және

мемлекеттік экологиялық сараптамаға оларды қайта ұсынуға немесе жоспарланатын қызметке бас тартады.

7 бап

Жобадан кейінгі талдау

I.29 ҚОӘБ бойынша ұлттық заңнамада жобадан кейінгі талдау үшін ереже бар ма (7-бап, 1-тармақ)?

а) жоқ

б) иә (негізгі қадамдарды көрсетіңіз және нәтижелер туралы ақпарат көрсетілетінін көрсетіңіз):

Сіздің пікіріңіз:

Мұндай норма 2007 жылы редакцияның Экологиялық кодексінде күшінде болды, бірақ 2012 жылы жойылды. Қазіргі уақытта ҚОӘБ кезеңі ретінде жобадан кейінгі талдау қажеттілігі туралы заңнамалық нормалар жетіспейді.

8 бап

Екі жақты және көп жақты ынтымақтастық

а) Келісім

I.30 Сіздің ел Конвенция (-бабының 8-қосымшасы VI) негізделген кез келген екі жақты немесе көп жақты келісімдер бар ма?

а) жоқ

б) иә, (қай елдермен көрсетіңіз):

Қазақстан Республикасы 2011 жылғы негіздемелік конвенциясына трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау бойынша хаттамаға қол қою туралы «№ 134, 10 тамыздағы Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығына Республикасы (Каспий теңізі қорғау жөніндегі негіздемелік конвенцияға трансшекаралық контексте қоршаған ортаға әсерін бағалау бойынша Тегеран хаттаманы ратификациялады Каспий теңізін қорғау «). (Қоса беріледі, сұрақ хаттаманың мәтіні).

I.31 Осы екіжақты келісімдерде қандай мәселелер қарастырылады (VI қосымша)?

(Сіз бірнеше опцияны таңдай аласыз):

а) зардап шеккен аймақта ерекше жағдайлар

(b) Ұйымдық, әкімшілік және басқа да уағдаластықтар

с) Тараптардың саясаты мен шараларын үйлестіру

д) анықтау, өлшеу, болжау және әсерді бағалау және жобадан кейінгі талдау әдістерін әзірлеу, жетілдіру және / немесе үйлестіру

е) қоршаған ортаға қатысты салыстырмалы деректерді бордан талдау, сақтау және таратудың әдістерін және бағдарламаларын жетілдіру және / немесе жетілдіру, ҚОӘБ үшін бастапқы деректерді ұсыну

f) трансшекаралық әсердің жоспарланатын қызметтің орналасуына, сипатына немесе мөлшеріне байланысты маңыздылығын анықтау үшін табылдықтарды және нақты нақты критерийлерді белгілеу

g) бірлескен ҚОӘБ, бірлескен бақылау бағдарламаларын әзірлеу, мониторинг құралдарын калибрлеуді біріктіру және әдіснамаларды үйлестіру

h) Басқалары (анықтап беріңіз):

Сіздің пікіріңіз: **b) ұлттық заңнамада көзделген рәсімдік шаралар**

I.32 Трансшекаралық ҚОӘБ рәсіміне қатысты ұлттық заңнамада талап етілетін қадамдарды сипаттаңыз:

a) трансшекаралық контексте ҚОӘБ ішкі ҚОӘБ рәсімінің бір бөлігі болып табылғанда:

b) қажет болған жағдайда трансшекаралық ҚОӘБ жеке рәсім (процедура ішкі рәсімге байланысты қалай көрсетіңіз сұраймыз, және қажетті басқа да қадамдар жасауға ма) болып табылады:

Сонымен қатар, осы қадамдарды суреттейтін диаграмма осы сұраққа жауап ретінде ұсынылуы мүмкін.

Сіздің түсініктемелеріңіз: Ұлттық заңнама трансшекаралық әсер ету жобаларына ҚОӘБ жүргізу бойынша қадамдық қадамдарды қарастырмайды. Конвенцияның ережелері тікелей қолданылады.

I.33 Сіздің еліңізде трансшекаралық ҚОӘБ рәсіміне қатысты бірлескен трансшекаралық жобалар (мысалы, жолдар, құбырлар) туралы арнайы ережелер немесе бейресми келісімдер бар ма?

a) жок

b) иә (көрсетіңіз):

i) арнайы ережелер:

(ii) Бейресми келісімдер:

Сіздің пікіріңіз:

I.34 Сіздің елде Атом электр станцияларына (АЭС) трансшекаралық ҚОӘБ рәсімдеріне қатысты арнайы ережелер немесе бейресми келісімдер бар ма?

a) жок

b) иә (көрсетіңіз):

i) арнайы ережелер:

(ii) Бейресми келісімдер:

Сіздің пікіріңіз: